JUNI 2020 NR. 119

RØD+GRØN

Tema:

EU rasler med sablen

EU bliver brandet som fredens projekt, men i disse år ser vi militarisering med ekspresfart. Rød+Grøn sætter spot på milliardstøtte til EU's våbenindustri, på oprustning og EU-hær under opsejling – og på fredelige, grønne alternativer.

Side 14-23

INDHOLD

Måneden der gik 3

Nu er det Bjarnes og Arnes tur 6

Ingen lyttede til nødråbene fra Amagerværket 7

Den svære kamp for en klimaplan 8

Vi skal have styr på spildevandet 9

EU's genopretning svigter klimaet 10

Socialdemokraterne snigløber skattely-aftale 12

Høje aktiekurser, dybe recessioner 13

Første spadestik til KR-valget i 2021 26

Skuffende aftaler for kommuner og regioner 27

Nyt fra SUF 28

Enhedslistens EU-team går online 29

Nyt fra HB 29

Annoncer og meddelelser 30

"Grænseland" er levende historiefortælling 32

Tema: EU rasler med sablen 14-23
I disse år opruster EU med milliardstøtte til våbenindustrien og ansats til en egentlig EU-hær. Denne måneds tema ser nærmere på tendenserne, på Danmarks rolle og slår et slag for nedrustning og grøn fred frem for krudt og kugler.

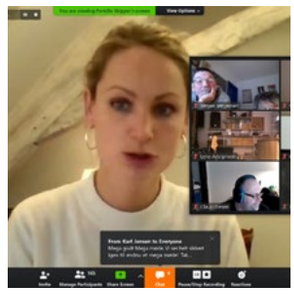

Folketingspolitik i undtagelsestilstand 4-5
Corona-ugerne har også bragt Folketinget i undtagelsestilstand. Pernille Skipper fortæller om pandemi-dilemmaer og partiledermøder, der både har gavnet og udfordret demokratiet og ikke mindst tydeliggjort sammenholdet i Enhedslisten.

Digitalt partiliv i en corona-tid 24-25
'Sammen på afstand' har tvunget Enhedslisten til at gentænke politiske aktiviteter over hele landet, og mange af de kreative løsninger er værd at huske også efter corona.

RØD+GRØN

Redaktør: Sarah Glerup

Redaktion: Simon Halskov, Finn Sørensen, Mikael Hertoft, Jon Burgwald, Frederik Kronborg, Lars Hostrup, Lole Møller, Anne Overgaard Jørgensen, Signe Skelbæk og Maria Prudholm.

Art Director: Maria Prudholm

Layout: Tobias Frost

Kontakt: medlemsblad@enhedslisten.dk
ISSN: 1903-8496

Abonnementspris:
Uden medlemskab af Enhedslisten: 150 kr/år
Institutioner: 250 kr/år
Medlemmer modtager automatisk bladet.

Administration/abonnement: 33 93 33 24

Næste deadline: 14. august

Debatindlæg: Send til: debat@enhedslisten.dk

Udgives af: Enhedslisten

Forsidefoto: European Defence Agency, Flickr.com

Fotos, der hentet på Flickr, må gengives under samme Copyright-licens, som de er udgivet under på Flickr.com.

Oplag: 8.600

Tryk: KLS Grafisk Hus

RETNING

Slaget om Budgetloven forestår!

Økonomiaftalerne mellem Regeringen, Danske Regioner og Kommunernes Landsforening blev indgået 29. maj – uden Enhedslistens stemmer. Godt nok tilfører de henholdsvis 1,3 og 1,5 milliarder mere til regionernes og kommunernes driftsramme. Pengene forslår bare ikke i forhold til de øgede udgifter, som det offentlige har til flere børn og ældre samt stigende udgifter på sundhedsområdet og til borgere med handicap.

Det er anden gang, disse aftaler indgås under den siddende regering, uden at man sørger for at dække kommunerne og regionerne ind i forhold til de voksende opgaver, og uden at der prioriteres midler til en klimaindsats. Det er bare ikke godt nok!

Hvis der skal rykkes markant på velfærden i den offentlige sektor og i forhold til klimaet, er kommuner og regioner uomgængelige aktører. Derfor er økonomiaftalerne nødt til at indeholde særskilte ressourcer til disse opgaver.

Ligesom forståelsespapiret opstiller en klar forventning om et løft af velfærden, formuleres klimaambitionen også som en reduktion af udledningen af drivhusgasser med 70 pct. i 2030. Hvis ikke regeringen snart trækker i arbejdstøjet og leverer på de forventninger, de selv har stillet op, så er og bliver forståelsespapiret ikke andet end 18 taknemmelige stykker A4. Det ville desværre ikke være første gang i verdenshistorien, at aftaler blev reduceret til det.

Næste slag i forhold til at hæve serviceniveauet i den offentlige sektor hedder: Skrot Budgetloven! Budgetloven styrer, hvor mange penge, kommuner, regioner og staten må bruge på velfærd, klima og andre gode ting, og Folketinget sørger netop ikke for, at beløbene følger med de voksende opgaver. Mange partiafdelinger er allerede i gang med at mobilisere og pleje kontakterne til de faglige organisationer, da loven skal revideres til efteråret. Det må ikke gå stille for sig, så gå ind på www.skrotbudgetloven.dk og sæt det på dagsordenen i din afdeling, hvis I ikke allerede er i gang!

Læs mere på www.skrotbudgetloven.dk

Foto: Privatfoto

» Næste slag i forhold til at hæve serviceniveauet i den offentlige sektor hedder: Skrot Budgetloven!«

Morten Riis,
FU-medlem

Foto: Clay Banks, unsplash.com

Over hele USA har der været voksende protester i kølvandet på drabet på George Floyd.
Her et billede fra byen Charlotte, North Carolina, den 30. maj. 2020.

● DEN DÅRLIGE NYHED

Den 25. maj blev George Floyd dræbt af fire hvide betjente i Minneapolis. Betjentene sad på Floyds hals og ryg i 8 minutter og 46 sekunder, selvom han gentagne gange gispede "I can't breathe".

● DEN GODE NYHED

Drabet på Floyd mobiliserede mennesker over hele verden i protest mod hvide menneskers racistiske behandling af sorte. Herhjemme samledes op mod 15.000 mennesker foran Christiansborg den 7. juni anført af Bwalya Sørensen, stifter af Black Lives Matter Danmark.

● CITATET

» Protest is not the end of progress, it is the beginning. I wonder what would happen if all the big companies and celebrities who have showed support on social media came out and used their platform to let activists and protesters speak and be seen? ... Cities are burning, are you watching? I stand with Minneapolis. I believe in us. Change is gonna come. #blacklivesmatter.«

Sangerinden Lizzo på sin Instagram-profil 31. maj.

INTERVIEW: FOLKETINGSPOLITIK I UNDTAGELSESTILSTAND

Zoom-møder, afstemninger på samlebånd og virkelig svære dilemmaer. Corona-ugerne har budt på nye, kaotiske situationer, men også understreget sammenholdet i Enhedslistens folketingsgruppe, fortæller Pernille Skipper.

● **Coronakrisen styrker sammenholdet**
Af Sarah Glerup, Rød+Grøn.

For Enhedslistens politiske ordfører Pernille Skipper startede coronakrisen 9. marts, da hun gik i land fra Oslobåden. Hun havde kun været på kort skiferie, men få dage havde forandret Danmark.

– Jeg blev kaldt til møde i Statsministeriet med to timers varsel. Det sker nærmest aldrig. Og klokken seks sad jeg så dér med de andre partiledere uden at have nået at pakke ud eller noget som helst, fortæller Pernille.

Mødet den aften var anderledes fra alt, hun ellers har oplevet i løbet af ni år i Folketinget.

– Det var et meget stille og tænksomt møde. Næsten ingen talte. Det var helt tydeligt dér, realiteterne sank ind for alle sammen. Den aften forstod vi, hvor galt det kunne gå.

Folketingsmedlemmer på samlebånd

Mødet markerede begyndelsen på en undtagelsestilstand i Danmark, der også har grebet ind i rutinerne på Christiansborg.

– Nu stemmer vi i hold. Vi står i en kæmpe kø i det, der hedder Vandrehallen. Køen når helt ind i Folketingssalen, hele vejen ned til den anden ende af gangen, rundt og tilbage til Folketingssalen igen. Så er der tapestreger med to meters mellemrum, som vi står på for at holde afstand. Vi flytter os ét tapestykke ad gangen og bliver til sidst lukket ind i salen sammen med tre andre, går hen og trykker på vores knap og går ud igen. Hvis der er flere afstemninger i træk, går man direkte ud og stiller sig i kø igen. I starten tog det ret lang tid, men nu er vi efterhånden blevet effektive. Så er det sgu folketingsmedlemmer på samlebånd! griner Pernille.

Andre ændringer rokker ved selve det demokratiske spil.

– Det er meget usædvanligt at sidde i forhandlingslokaler med partiledere fra alle de andre partier på én gang. I de første uger med nedlukning havde vi partilederorienteringer hver anden eller tredje dag. Så har vi siddet i forhandlinger om de første hjælpepakker. Og senere, under genåbningen, har vi også siddet sammen i mange timer ad flere omgange. Det, tror jeg ikke, er sket i nyere tid; at samtlige af Folketingets partier har været repræsenteret i forhandlinger af den her størrelse. Til f.eks. finanslovsforhandlinger er det jo kun de partier, der sidder på magten, der er med.

På en måde mere demokratisk

Hvad betyder det for den demokratiske proces?

– På den ene side er der noget særligt ved, at alle partierne har stået bag så mange ting i fællesskab. Der var nogle uger, hvor det dér Christiansborg-fnidder var lagt på hylden. Det smittede positivt af på alle partier. Nu er der så gået proces i den, især på højrefløjen. Så kender man Christiansborg igen! Men der var en periode, hvor ting blev gjort i fællesskab, som man godt kunne betegne som mere demokratisk, mener Pernille.

– Omvendt har tiden været svær for os i Enhedslisten, fordi vi har en fladere struktur end andre partier. Alle vores folketingsmedlemmer ved f.eks. meget om finanslovsforhandlingers løbende udvikling, hvor det i andre partier typisk er forbeholdt toppen. Den proces, vi foretrækker, hvor vi informerer hinanden og drøfter og deler viden – den har partilederforhandlingerne gjort svære. Det er et demokratisk problem, der gør forhandlingerne mindre kvalificerede. Jeg har jo brug for folketingsgruppen, når jeg sidder derinde!

Heldigvis har folketingsgruppen været god til at støtte hinanden.

– Alle folketingsmedlemmer har siddet i helt nye, ukendte situationer i de seneste uger. Eva Flyvholm måtte f.eks. lige pludselig blive socialordfører. Men da kaosset ramte, og alle arbejdsopgaver var oppe i luften, rykkede vi sammen, fastslår Pernille og tilføjer, at gruppen har holdt "virkelig, VIRKELIG mange Zoom-møder."

Effektive møder uden bukser

Pernille kan faktisk godt lide den digitale mødeform.

– Jeg kan godt lide Zoom-møder, fordi jeg ikke behøver tage bukser på! griner hun fra min computerskærm. Faktisk interviewer jeg Pernille via netop Zoom, der også er praktisk for én som mig. Pludselig behøver jeg ikke tænke på kørestolstilgængelighed og handikapparkering for at kunne udføre mit arbejde. Pernille og jeg deler oplevelsen af, at digitale møder er nemmere.

– Der er noget dejligt effektivt over det. Man skal ikke transportere sig. Man behøver ikke klæde sig pænt på. Til nogle af de meget lange virtuelle partimøder har jeg kunnet slukke min mikrofon, gå på wc og stadig høre, hvad der foregik – uden at nogen kunne høre mig tisse. Det er sgu da smart! insisterer hun.

Zoom kan også være en fordel, hvis man mangler pasning til små børn.

– Min datter kom i daginstitution som én af de første, men der var nogle uger, hvor Billie lærte, hvad det vil sige at være i møde. Nogle gange var hun nødt til at være med og sidde med sit Lego. Hun har en alder, hvor hun skal vinke og spørge, hvad alle dem, hun kan se i Zoom, hedder. Så hun har fået navnene på hele folketingsgruppen og partilederne maaange gange.

Enhedslisten valgte mindre smitte

Udefra har det lignet, at indledningsvis enighed mellem partierne er gået i gradvis opløsning.

» Det var et meget stille og tænksomt møde. Næsten ingen talte. Det var helt tydeligt dér, realiteterne sank ind for alle sammen. Den aften forstod vi, hvor galt det kunne gå.«

Pernille Skipper,
Enhedslistens politiske ordfører

» Alle folketingsmedlemmer har siddet i helt nye, ukendte situationer i de seneste uger. Eva Flyvholm måtte f.eks. lige pludselig blive socialordfører. Men da kaosset ramte, og alle arbejdsopgaver var oppe i luften, rykkede vi sammen.«

Pernille Skipper,
Enhedslistens politiske ordfører

For Enhedslisten er det nu mest økonomien og f.eks. dagpengespørgsmålet, der giver anledning til uenigheder.

– Groft sagt har der været to store diskussioner. Dels økonomien: Vi står over for en økonomisk krise, hvad gør vi? Dels konkret corona: Hvordan håndterer vi nedlukning og genåbning? I forhold til det sidste har vi været meget enige med regeringen. Meget tidligt valgte folketingsgruppen, at det vigtigste for os var og er menneskeliv, og at sundhedsvæsnet ikke skulle knække under en voldsom smitteudvikling. Vi brugte vores energi på at tale om at få styr på teststrategi og smitteopsporing i stedet for at løbe rundt og pege på, hvilke grupper vi havde mest kær og ville have åbnet for først. Genåbningen har derfor også båret præg af, at de, der kunne råbe højest, kom først. Det har smertet mig meget undervejs.

Pernille bliver tænksom et øjeblik, inden hun retter sig op foran skærmen.

– Men vi valgte altså at bruge vores tid på at sikre, at det overhovedet var forsvarligt at genåbne noget. Og vi må trøste os med, at selvom vi kunne have kastet kræfter ind på at få genåbnet hurtigere f.eks. i psykiatrien eller på bosteder, så håber jeg helt ærligt, at vi har reddet liv blandt kronikere og ældre mennesker.

I den forbindelse er det vigtigt for Pernille at minde om, at coronakrisen ikke er forbi.

– Det er stadig derude. Lige nu går det rigtig godt, men der er stadig en ret stor. Det er derfor et vigtigt resultat af vores fokus, at vi har fået en teststrategi op at køre og tester repræsentativt. Det var vi de eneste, der gik op i, og det var da kedeligt at være hende i tv, som skulle sige "teststrategier" i stedet for at snakke om f.eks. efterskoleelever. Men vi valgte at prioritere mindre smittespredning og dermed mere tryghed for mennesker i sårbare grupper. Jeg ved ikke, om de kan se det – men jeg håber det.

Corona-krisen har budt på kaos og nytænkning, også i Enhedslistens folketingsgruppe. Her har den stået på Zoom-møder, afstemninger på samlebånd og virkelig svære dilemmaer. Sammenholdet i folketingsgruppen har dog været stærkt hele vejen igennem, fortæller Pernille Skipper.

NU ER DET BJARNES OG ARNES TUR

Regeringen kan ikke finde penge til arbejdsløse Bjarne, for den har lovet Arne "tidligere folkepension". Eller er det fordi, den har lovet de borgerlige ikke at forbedre dagpengesystemet?

● **Genopret dagpengesystemet**
Af Finn Sørensen

"Nu er det Bjarnes tur" er overskriften på en stor annoncekampagne fra 3F. Bjarne er den 61-årige 3F'er Bjarne Petersen, der blev fyret under corona-krisen. På dagpenge mister han 6.000 kr. i indtægt om måneden.

3F-kampagnens adresse er ikke til at tage fejl af: 3F-formand Per Christensen er grundigt træt af, at beskæftigelsesminister Peter Hummelgaard kan finde svimlende milliardbeløb til hjælpepakker, men afviser at forbedre dagpengene. 3F køber heller ikke ministerens begrundelse om, at der ikke er råd "lige nu", fordi pengene skal bruges på "tidlig pension" til en anden 3F'er, nemlig den berømte Arne.

Corona-krisen bør udløse tillæg

3F-kampagnen bygger på en voksende utryghed blandt 3F's medlemmer, der kun er blevet større under corona-krisen. En frygt, som deles af hundredtusindvis af andre lønmodtagere: Hvad skal jeg leve af, hvis der ikke er et job til mig, når nu dagpengene kun dækker halvdelen af lønnen? Under pandemien er antallet af registrerede ledige vokset med ca. 45.000, så det samlede antal er 180.000. Eksperter skønner, at yderligere 100.000 vil komme til, når hjælpepakkerne udfases. Ingen ved, om det kommer til at gå så galt – eller værre. Men ingen sætter spørgsmålstegn ved, at køen af arbejdsløse bliver længere.

Derfor stiller 15 fagforbund anført af 3F krav om et midlertidigt corona-tillæg, der hæver den maksimale dagpengesats fra ca. 19.000 kr. til ca. 25.000 kroner om måneden afhængig af størrelsen på den tabte indtægt. Fagbevægelsens Hovedorganisation har desuden krævet, at udhulingen af dagpengene skal stoppe her og nu.

Konsekvenserne kan blive katastrofale

Det er beskedne krav set i lyset af de milliardstore hjælpepakker og profitter, som aktionærerne i de store virksomheder har skrabet til sig den sidste halve snes år. Alligevel er det indtil nu kun Enhedslisten og SF, der støtter kravene.

Under pandemien er antallet af registrerede ledige vokset med ca. 45.000, så det samlede antal er 180.000. Eksperter skønner, at yderligere 100.000 vil komme til, når hjælpepakkerne udfases.

Det giver indtryk af, at regeringen aldeles ikke har tænkt sig at gøre op med den massive utryghed ved arbejdsløshed, sygdom og alderdom, som R-S-SF-regeringen skabte med reformer i 2011-15. Forringelserne har allerede fået alvorlige konsekvenser. Med udsigt til 300.000 arbejdsløse bliver konsekvenserne katastrofale. Tusindvis vil miste op imod halvdelen af deres indtægt. Tusindvis vil ryge ud af dagpengesystemet uden udsigt til at kunne kæmpe sig ind igen. Mange af dem vil end ikke kunne få kontanthjælp på grund af ægtefællens indtægt.

Brug for grundlæggende forbedringer

Konsekvenserne vil ikke alene ramme den enkelte. De vil alvorligt svække arbejdernes muligheder for at kæmpe sig til bedre vilkår, og dét svækker kræfterne til også at kæmpe for bedre klima, velfærd, demokrati og solidaritet med udsatte grupper. Hvis alle er bange for at miste jobbet, så har arbejdsgiverne og de reaktionære kræfter fat i den lange ende. Det var netop formålet med regeringens reformer, og de virker.

Derfor skal tryghed for lønmodtagerne have topprioritet hos venstrefløjen og fagbevægelsen. Vi skal grundlæggende forbedre dagpenge og kontanthjælpssystemet, sygedagpenge, fleksjob og førtidspension. Vi skal stoppe social dumping og pensionsalderens himmelflugt og kræve ret til værdig tilbagetrækning. På spil er nemlig vores samlede styrke til at kæmpe for grøn omstilling og social retfærdighed.

Der er hårdt brug for en genopretning af dagpengesystemet. Det mener både Enhedslisten og 3F, der i forsommeren lancerede en stor annoncekampagne.

Foto: Finn Sørensen

INGEN LYTTEDE TIL NØDRÅBENE FRA AMAGERVÆRKET

I månedsvis udsatte HOFOR arbejderne på Amagerværkets nye kraftværksblok BIO4 for giftige dampe – selvom der burde være offentlig kontrol med selskabet, og Arbejdstilsynet var kontaktet. Rød+Grøn har talt med rørlæggerne Karsten Clausen og Jacob Neumann.

● **Arbejdsmiljø**
Af Simon Halskov og Sarah Glerup, Rød+Grøn

For knapt et år siden blev Karsten Clausen og Jacob Neumann kaldt til møde af HOFOR, som de byggede den nye kraftvarmeblok BIO4 for. Blokken var næsten færdig, så HOFOR ville rense rørene ved "steam blow" med 600 grader varm damp. Det frigiver giftige dampe kaldet isocyanater.

Social dumping og psedo-tilsyn

I de senere år er der skåret ned på Arbejdstilsynet, så arbejdsgivere fører i stigende grad tilsyn med sig selv. HOFOR lovede at måle giftmængderne og informere per sms, hvis grænseværdien blev overskredet. Metoden holdt bare ikke en meter, forklarer Karsten:

– Der var mange udenlandske arbejdere, som hverken havde mobiltelefoner eller værnemidler. De blev skrækslagne, når de så os med åndedrætsværn på, mens de intet havde fået at vide og bare skulle arbejde videre. Der foregår en form for social dumping, hvor udenlandske firmaer kan underbyde os andre, når de ikke overholder gældende arbejdsmiljølove. De udenlandske folk tør intet gøre, for de er ansat på helt andre vilkår end os.

Derudover blev der kørt steam blow hele weekenden, og HOFOR krævede, at alle arbejdede mandag formiddag, før ugens første måling forelå. Tit var grænseværdierne voldsomt overskredne. Værdier, som HOFOR selv havde opfundet.

– Da HOFOR fortalte os om isocyanaterne, spurgte vi: "Hvor har I grænseværdierne fra?" Dem havde de selv fastsat, og vi kunne jo bare lugte os frem til, om de var i luften, fortæller Jacob.

– Først efter syv måneder, hvor værdierne var overskredet i over 700 tilfælde, af og til med over 100 gange den fastsatte grænseværdi, kom Arbejdstilsynet omsider ind i sagen. HOFOR fik strakspåbud om at overholde en nulgrænseværdi frem for deres egne grænseværdier.

> » Der foregår en form for social dumping, hvor udenlandske firmaer kan underbyde os andre, når de ikke overholder gældende arbejdsmiljølove. De udenlandske folk tør intet gøre, for de er ansat på helt andre vilkår end os.«
>
> Karsten Clausen, rørlægger

Politisk styring giver falsk tryghed

Trods strakspåbud anmeldte Arbejdstilsynet ikke HOFOR til politiet, så det måtte fagforeningen Blik & Rør gøre.

– Vi har fået en mundtlig, uofficiel melding om, at det er berettiget at anmelde HOFOR, men at Arbejdstilsynet ikke ville stå for det. Samtidig har det vist sig, at arbejdsmiljøchefen hos HOFOR er kommet direkte fra et job i Arbejdstilsynet. Vi kan ikke dokumentere det, for alle involverede har tavshedspligt, men det virker pissehamrende uldent! mener Jacob.

HOFOR er faktisk offentligt kontrolleret og har Enhedslistens Karina Vestergård Madsen i bestyrelsen. Hun har forsøgt at hjælpe, men er også underlagt tavshedspligt.

– Den har vi opfordret til at bryde. I sidste ende er det jo HOFOR's bestyrelse, der har ansvaret for, at vi er blevet udsat for giftige dampe. Hvis man som politisk valgt ikke kan åbne munden i sådan en situation, ender man som tavs i den bestyrelse, som nu er politianmeldt af mine kolleger og jeg, slutter Karsten.

Under arbejdet med Amagerværkets nye kraftværksblok blev arbejderne udsat for giftige dampe. Det skete selvom Arbejdstilsynet var blevet kontaktet – og på trods af, at ejeren, HOFOR, er et offentligt ejet selskab.

Foto: HOFOR

DET GØR ENHEDSLISTEN I SAGEN

Arbejdsmiljøordfører Christian Juhl er gået meget aktivt ind i HOFOR-sagen. Han har stillet i alt 15 skriftlige spørgsmål og haft beskæftigelsesministeren i samråd. Her indrømmede ministeren, at Arbejdstilsynet burde have grebet ind langt tidligere.

– Virksomheden og underentreprenørerne har svigtet på en stribe områder, og Arbejdstilsynet har svigtet i deres tilsynspligt. Adskillige nødråb er blevet overhørt. Sagen viser tydeligt, at arbejdsmiljørepræsentanterne skal have langt større indflydelse på arbejdets udførelse. Ikke mindst skal de have ret til at stoppe arbejdet, når ansattes helbred er på spil, fastslår Christian Juhl.

DEN SVÆRE KAMP FOR EN KLIMAPLAN

Forhandlingerne om første del af klimaplanen er i gang, og det er op ad bakke.

● **Kampen for en klimaplan**
Af Jon Burgwald,
klima- og energipolitisk rådgiver

I slutningen af maj kom regeringen med sit første klimaudspil. Det dækkede den del, som under ét kaldes for energiområdet, men som dækker over alt fra industrien og vores eget energiforbrug til affald og vindmøller.

Uambitiøst udspil på energiområdet

Regeringens udspil er ret ukonkret, men ifølge dem selv vil det reducere Danmarks klimabelastning med to millioner ton CO2 frem mod 2030. Det er et skridt på vejen, men det er langt fra nok. For at nå 70 pct.-målsætningen skal vi reducere med i alt 19 millioner ton på bare ti år. Den målsætning skal nås inden for tre områder: Energi, transport og landbrug.

Energiområdet bliver generelt betragtet som det nemmeste sted at opnå store reduktioner, da det er teknisk mest håndterbart og billigst. Og så er det bare sværere at overbevise folk om at lade bilen stå og bøffen blive i køledisken end om, at vindstrøm er lige så godt som kulstrøm.

Derfor er det ærgerligt, at regeringens ambitionsniveau er så lavt. Hvis vi over de næste ti år ikke reducerer klimabelastningen fra energisektoren mere, bliver det i praksis umuligt at nå vores fælles klimamålsætning.

Gulerod skal suppleres af pisk

Problemet er, at regeringen i forhold til de store forurenere kun vil bruge gulerod og ingen pisk. Der tales om støtteordninger og puljer, men ikke om afgifter og forbud. Der er ikke noget galt med at støtte virksomheder og særligt borgere i den grønne omstilling. Men hvis vi skal i mål, skal der gås på begge ben.

Et godt eksempel er affaldsområdet, hvor der i skrivende stund finder hårde forhandlinger sted. Regeringens oplæg inkluderede nemlig at privatisere blandt andet de kommunale affaldsanlæg. Begrundelsen lyder, at det skulle mindske importen af affald til afbrænding. Det er rent grønt spin, for konsekvensen bliver snarere det stik modsatte, hvis forbrændingsanlæggene skal agere på markedsvilkår og tjener på at importere og afbrænde affald.

Derfor er det ærgerligt, at regeringens ambitionsniveau er så lavt. Hvis vi over de næste ti år ikke reducerer klimabelastningen fra energisektoren mere, bliver det i praksis umuligt at nå vores fælles klimamålsætning.

Regeringen i lommen på direktionsgangene

Hovedpointen er dog, at regeringen tydeligvis er villig til at komme med et udspil, der skaber stor tumult i Socialdemokratiets eget bagland og i offentligheden. Men når det kommer til det affald, der bliver importeret af virksomheder såsom Aalborg Portland, så er der ingen tiltag eller så meget som en løftet pegefinger. Villigheden til at være upopulær stopper altså, så snart regeringen nærmer sig de bonede gulve og direktionsgangene.

Den tankegang skal vi tage et opgør med. Alle skal bidrage – og særligt de store forurenere. Hvis ikke regeringen indser dét, venter der mange politiske slagsmål forude.

Opdatering efter bladets deadline:
Det er ad to omgange lykkedes at trække regeringens oplæg i en grønnere retning. Natten til 16. juni blev privatisering af affaldsforbrændingen droppet. Natten til 22. juni blev regeringens reduktion på blot 2 mio. ton CO2 øget til 3,4 mio. ton. Oveni kommer effekten af en CO2-afgift, som også blev vedtaget. Der er dog stadig lang vej til de 19 mio. ton CO2, vi skal reducere for at nå klimamålene i 2030.

Klimaordfører Mai Villadsen illustrerer forskellen på den CO2-reduktion, Danmark via klimaloven har lagt sig fast på at nå i 2030 – og så den uambitiøse reduktion, regeringen arbejder med i den første, fremlagte del af sin klimaplan.

Foto: Facebook.com/Mai-Villadsen

VÆR MED I FOLKETS KLIMAMARCH TIL EFTERÅRET

I september indledes forhandlingerne om finansloven. Det er nu regeringen skal vise at de sætter handling bag de mange ord. Derfor kalder blandt andre Klimabevægelsen Danmark, Global Aktion, Bedsteforældrenes Klimaaktion, Greenpeace Danmark, NOAH og Den Grønne Studenterbevægelse til Folkets Klimamarch dem 5. september. Der er indtil videre arrangementer i København og Silkeborg og flere på vej.

FOLKETS KLIMAMARCH KRÆVER:

· En grøn omstilling, som bygger på social retfærdighed og medmenneskelighed
· Et Danmark, som sætter mennesker og miljø før økonomisk vækst
· Et Danmark, der viser vejen globalt ved at blive et miljømæssigt bæredygtigt og socialt retfærdigt samfund
· Et Danmark, som internationalt kæmper for at give en større stemme og støtte til de nationer, grupper og individer, der er mest sårbare over for klimaforandringerne

Marchen i september indkaldes med to konkrete krav til finansloven:

· Afsæt 20 mia. kr. til omstillingen i Danmark
· Afsæt 5 mia. kr. til klimafinansiering i det globale syd

Sådan bliver du aktiv

Vil du arrangere noget i din egen by? Ræk ud til Klara Sørensen fra Folkets Klimamarch København på klara.soerensen@gmail.com eller tlf. 60 70 30 11.

Læs mere på klimamarchkbh.com og på Facebook-siden Folkets Klimamarch København, hvor der også kommer info om arrangementerne i resten af landet.

VI SKAL HAVE STYR PÅ SPILDEVANDET

Urin, afføring, medicinrester, rengøringsmidler, opvaskevand direkte ud i Øresund trak med rette overskrifter i maj. Udledningen blev standset – men er blot én af mange.

● **Spildevand**
Af Ida Marxen Søndergaard,
natur- og miljøpolitisk rådgiver

290.000.000 liter spildevand direkte ud i unikt havområde. Helt planlagt. Formålet var at teste, om en spildevandsledningen kunne holde til et byggeri i Nordhavnen. Efter stærkt politisk pres og mediebevågenhed blev udledningen heldigvis standset.

En dråbe i spildevandshavet

Sagen fik stor opmærksomhed, men er desværre del af et langt større problem, der er gået under den politiske radar i alt for mange år. For udledning af urenset spildevand til vores søer, fjorde og havområder foregår i stort omfang, hver gang et skybrud rammer og spildevandsanlæggene ikke kan følge med.

Alene i Københavns Kommune er udledt over 35 milliarder liter urenset spildevand i Øresund fra 2014-2018. Det er udtryk for, at vi slet ikke har tilpasset vores spildevandshåndtering til de klimaforandringer, vi oplever allerede nu.

På et samråd sidste sommer indrømmede miljøminister Lea Wermelin over for Mai Villadsen, at man i Danmark slet ikke kender omfanget af spildevandsproblemet. På samrådet lovede ministeren handling, men det har vi ikke set meget af. Vi aner fortsat ikke, hvor meget spildevand Danmarks 5000 overløbsværker sender ud i naturen, og er ikke taget skridt til at begrænse problemet. Tværtimod har man i årevis underlagt spildevandssektoren krav om årlige besparelser.

> Alene i Københavns Kommune er udledt over 35 milliarder liter urenset spildevand i Øresund fra 2014-2018.

Vi skal tage naturens parti

Vi har brug for at kortlægge problemet og lægge en national plan for håndtering af spildevand. Den skal rumme ambitiøse politiske mål og indsatser, der sikrer, at vi handler hurtigt. Samtidig skal kommunerne sikres økonomi til at gøre spildevandsinfrastruktur tidssvarende, og hullerne i lovgivningen skal lukkes, så kommunerne ikke må lave planlagte udledninger. Sideløbende bør vi som parti organisere os lokalt og få valgt forbrugerrepræsentanter ind i forsyningsselskabernes bestyrelser, der vil tage naturens parti.

Urenset spildevand hører selvsagt ikke hjemme i vores vandmiljø i 2020. Vi må dog ikke lade problemet skygge for landbrugets enorme udledning af næringsstoffer, som påvirker havmiljøet langt mere. Også her er der store sværdslag at tage.

Foto: Yucar Fotografik, unsplash.com

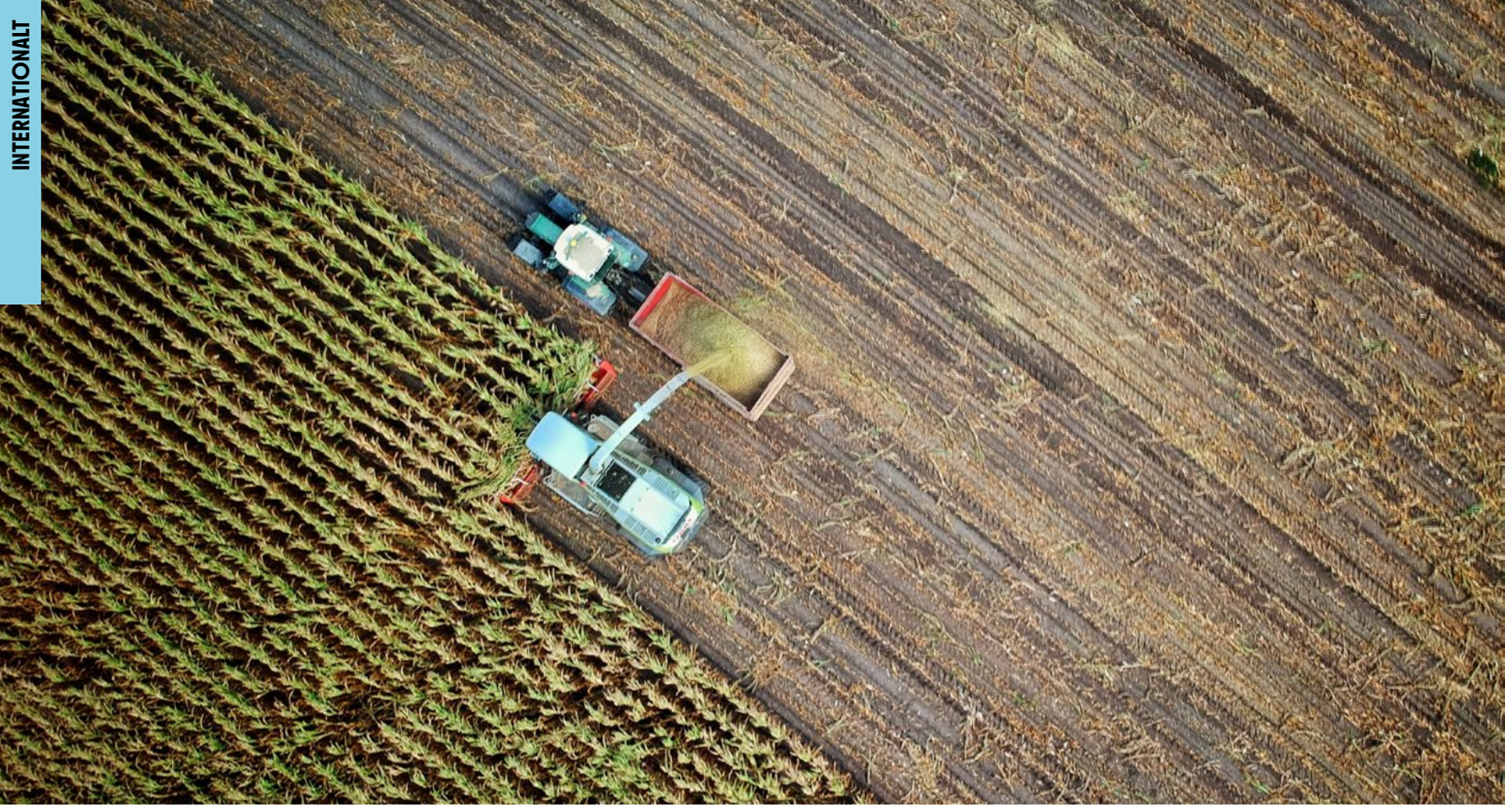

EU'S GENOPRETNING SVIGTER KLIMAET

EU vil låne penge i solidaritetens navn, men det kan let ende med, at den brede befolkning bliver snydt.

● **EU låner penge**

Af Mikael Hertoft, medlem af HB, FU og Enhedslistens repræsentant i European Left.

Sidst i maj præsenterede kommissionsformand von der Leyen et forslag til en gigantisk lånepakke på 750 milliarder euro. Denne genopretningsfond er endnu ikke vedtaget og de konkrete detaljer langt fra på plads. Men den blev præsenteret både i Information og i Politiken i en højstemt fortælling om, at man enten er for og dermed solidarisk og progressiv – eller også er man imod, og så er man nationalistisk, egoistisk og konservativ.

Det er jo rigtigt, at en række nationalegoister er imod fonden, bl.a. lederen af den østrigske regering og hollandske konservative. Men deraf kan man ikke slutte det modsatte: at støtte til EU er blevet progressivt.

Corona som løftestang for mere EU

Der er mange problemer med forslaget til EU-hjælpepakken. Ét af dem er, at pengene skal lånes "på de finansielle markeder", så EU gældssættes til private investorer. Et andet er, at von der Leyen foreslår, at EU skal hente pengene tilbage fra EU's borgere via EU-skatter. Det ville indebære, at EU skal begynde at inddrive skatter og altså være et kæmpeskridt på vej mod en føderal EU-stat.

Det er uklart, til hvilke renter lånene vil blive indgået, for kommissionen vil udstede obligationer med forskellig løbetid. De vil dog have lang løbetid med betaling fra 2027 og frem til 2058. I den periode kan prisen i princippet stige, så vi gældsætter næste generation og får endnu sværere ved at reagere på kriser i fremtiden.

Støtte efter neoliberale principper

De 750 milliarder euro vil indgå i EU's budget frem til 2027, som dermed næsten fordobles. 500 milliarder vil man give videre som gaver i EU og 250 som lån. Pengene skal hjælpe "brancher og regioner", som von der Leyen udtrykte det i sin præsentation. Brancher er kodeord for firmaer. Hvor meget den brede befolkning får ud af det i form af arbejdspladser eller løn er usikkert.

Men hvad med den offentlige sektor? Kan Danmark bruge pengene til at genoprette en statslig vaccineproduktion? Næppe. Hjælpepakken er funderet i "det europæiske semester", så pengene skal fungere i en markedsøkonomi efter neoliberale principper. De tillader knapt socialdemokratiske løsninger og slet ikke socialistiske.

Pengene vil blive givet på betingelser ud fra "investerings- og reform-prioriteter" og pengene udbetalt i rater afhængigt af de fremskridt, der bliver gjort ud fra nogle forudbestemte kriterier. Fonden vil altså give EU langt mere magt over sine stater og modtagerne af pengene. EU's regnskaber er aldrig pletfri. Resultatet kan nemt blive mere korruption.

Krummer til sundhed og klima

Der vil selvfølgelig blive brugt penge på sundhed, man faktisk forbløffende lidt. Til 'EU4HealthProgramme' er der kun afsat 9,4 milliarder euro af det samlede program, så det er ikke herfra pengene til at genoprette Italiens, Spaniens og Grækenlands sundhedsvæsener kommer.

Hvad grøn omstilling angår, står det endnu værre til.

– Kommissionen vil forsat bruge en tredjedel af sit budget på landbrugsstøtte, som er en af EU's største CO_2-syndere. Kommissionen har besluttet, at 40 pct. af EU's landbrugsstøtte skal betragtes som penge, der bekæmper klimafor-

» Kommissionen vil forsat bruge en tredjedel af sit budget på landbrugsstøtte, som er en af EU's største CO2-syndere. Kommissionen har besluttet, at 40 pct. af EU's landbrugsstøtte skal betragtes som penge, der bekæmper klimaforandringer – selvom landbruget kun har øget udledningen siden 2014. Det er helt løsrevet fra virkeligheden.«

Nikolaj Villumsen,
MEP for Enhedslisten

andringer – selvom landbruget kun har øget udledningen siden 2014. Det er helt løsrevet fra virkeligheden, lyder kritikken fra medlem af EU-Parlamentet Nikolaj Villumsen.

– En fjerdedel af budgettet øremærkes klimatiltag. Det er sølle fem pct. mere end i sidste budgetperiode, og når man ser nærmere på, hvad EU tæller som grønne initiativer, er konklusionen entydig: Det er alt for lidt til, at EU kan overholde Paris-aftalen. I Enhedslisten mener vi, at mindst halvdelen af EU's budget bør gå til reelle klimatiltag.

Mere EU-magt, ikke solidaritet

Genopretningsfonden brandes i medierne som et solidaritetsprojekt, men bruger reelt corona som påskud til at styrke EU's magt. Man vil begynde at inddrive EU-skatter og permanent øge EU's budget til 1,4 pct. af BNP. Intet af det flytter EU's økonomiske politik i en mere solidarisk, sund eller grøn retning.

For det er svært at se, hvad der skulle have ændret sig i EU, så alt pludselig er blevet mere lige og fair. Bureaukrater, som er i lommen på lobbyister fra store kapitalinteresser, sidder fortsat på magten. Og der er ingen garanti for, at de menige EU-borgere, som skal betale for låne-milliarderne, får noget som helst til gengæld.

FLERTAL I FOLKETINGET ÅBNER FOR KULSORT EU-BUDGET OG GENOPRETNINGSPAKKE

Enhedslisten kritiserer flertallet for at ville acceptere et EU-budget, der fortsætter klimaskadelige støtteordninger og accepterer EU's nye genopretningsfond. Flertallet består af radikale, SF, Konservative og regeringen.

● **EU-budget**
Af Tobias Clausen og Mikael Hertoft, Rød+Grøn

EU-ordfører Søren Søndergaard peger på, at mandatet åbner op for, at støtteordninger til bl.a. kul- og olieindustrien kan fortsætte og for, at Danmarks EU-kontingent stiger markant.

– Ved EU-valget stod partierne i kø for at støtte den grønne omstilling. Men nu ser vi, at en række af de partier, inklusive SF og Radikale, bakker op om et forhandlingsmandat, der ikke udelukker støttemilliarder til klimaskadelige formål. Det er grotesk, siger han.

– Genopretningsfonden bliver solgt som "solidaritet", men er helt underlagt EU-kommissionens nyliberale politik. Det er ikke solidaritet for de fattige, men for de rige.

Søren advarer om, , at det ny EU-budget kan komme til at koste skatteyderne dyrt.

– 6,7 milliarder mere om året, har regeringen anslået. Vil de penge komme fra nedskæringer i velfærd? Samtidig er der ingen garanti for, at de mange milliarder støttekroner ikke ender hos virksomheder i skattely. Det bliver ikke med Enhedslistens støtte. Regeringen havde et andet valg. De kunne have indgået en EU-aftale med Enhedslisten, men de valgte i stedet de Konservative. Resultatet blev derefter.

» Genopretningsfonden bliver solgt som "solidaritet", men er helt underlagt EU-kommissionens nyliberale politik. Det er ikke solidaritet for de fattige, men for de rige. «

Søren Søndergaard,
Enhedslistens EU-ordfører

ENHEDSLISTEN KÆMPER FOR EN GRØN BUDGETREFORM

Lige nu foregår der en hård kamp om EU's budget og genopretningsfond. Enhedslisten kæmper for en grøn genopretning af økonomien, så vi får skabt grønne arbejdspladser.

● **EU-budget**
Af Nikolaj Villumsen, MEP for Enhedslisten

I dag bruger EU milliarder på støtte til olie, gas og sort landbrug. Midt i klimakrisen trækker EU's nuværende budget i den forkerte retning. Det skal stoppe. Derfor arbejder vi både i EU-parlamentet og i Folketinget for en grøn reform af EU's budget.

Desværre har den danske regering fået opbakning af Konservative, Radikale og SF til at kunne acceptere et nyt sort EU-budget, hvor end ikke 25 pct. reelt går til grøn omstilling. Det er et svigt af klimakampen i EU.

Regeringen fravalgte Enhedslisten og dannede i stedet et flertal med Konservative. SF og Radikale blev spist af med gode intentioner. Klimaet har som bekendt ikke brug for gode intentioner, men for handling. Derfor arbejder vi videre. Kampen om EU's budget er ikke slut. Vi fortsætter klimakampen i Danmark og EU.

Den danske regering fået opbakning af Konservative, Radikale og SF til at kunne acceptere et nyt sort EU-budget, hvor end ikke 25 pct. reelt går til grøn omstilling. Det er et svigt af klimakampen i EU.

SOCIALDEMOKRATERNE SNIGLØBER SKATTELY-AFTALE

Det lykkedes Enhedslisten at få vedtaget, at corona-hjælpepakker ikke må støtte selskaber i skattely. Sejren sendte et stærkt internationalt signal, men regeringen forsøger at snigløbe aftalen med tvivlsom brug af EU-retten.

● **Huller i skattely-aftale**
Af Jonas Kylov Gielfeldt,
politisk-økonomisk rådgiver

Da corona-krisens nåede Danmark, startede debatten om hjælpepakker til erhvervslivet. Helt fra begyndelsen rejste Enhedslisten krav om, at selskaber i skattely ikke skulle kunne få støtte fra det fællesskab, som de ikke ville bidrage til. Kravet kom med, da hjælpepakkerne blev forlænget 18. april.

Et stærkt internationalt signal

Internationale medier som New York Times og The Independent bragte nyheden om, at Danmark gik forrest i kampen mod skatteunddragelse. Aftalen sendte således et vigtigt signal, der kan bruges som løftestang for partier og NGO'er internationalt. Derfor er det væsentligt, at kravet kom med – selvom det aftalte havde svage sider.

Grundlæggende er det problematisk, at det politiske flertal kun ville medtage skattely-lande fra EU's sortliste. Listen har store mangler. Ikke mindst overser den skattely inden for EU såsom Irland, Luxembourg og Holland. Enhedslisten slog til lyd for en mere udtømmende national sortliste, men det var der ikke politisk opbakning til. Alligevel var vi glade for, at vi trods alt fik afskåret selskaber i en kendte skattely som f.eks. Panama og Cayman Islands.

Regeringen bruger EU-retten forkert

Desværre snigløb regeringen aftalen. De valgte nemlig at tolke juraen snævert i forhold til, hvem der ikke kan få hjælpepakker. Selskaber placeret i et land på EU's sortliste var okay, hvis de samtidig havde et mellemliggende selskab i et EU-land. Det er til grin, for stort set alle skattely-selskaber er organiseret med et selskab på f.eks. Cayman Islands og et mellemliggende i et af EU's skattelylande, f.eks. Luxembourg. Pludselig blev aftalen ikke det papir værd, den var skrevet på.

Regeringen hævder, at EU-retten er problemet: At nægte penge til selskaber med et selskab i EU krænker kapitalens frie bevægelighed. Det er forkert.

Regeringen hævder, at EU-retten er problemet: At nægte penge til selskaber med et selskab i EU krænker kapitalens frie bevægelighed. Det er forkert. For EU har i deres skatteundgåelsesdirektiv indført en anti-misbrugsbestemmelse, der siger, at opretter man et selskab alene med henblik på at undgå beskatning – hvilket nærmest gælder, når et selskab i skattely laver et tomt gennemstrømningsselskab i Luxembourg – så kan man komme efter dem. Bestemmelsen, der i øvrigt også er skrevet ind i den danske skattelovgivning, kan efter Enhedslistens opfattelse bruges til at afvise støtte til virksomheder med base i skattely. To af de mest anerkendte skatteadvokater i Danmark, Torben Bagge og Eduardo Vistisen, er enige med os i, at EU-reglerne kan mere, end regeringen påstår.

Enhedslisten giver ikke op

Sagen er langt fra slut. Enhedslisten har allerede haft skatteministeren i samråd, hvor han havde svært ved at svare på, hvorfor regeringen ikke udnytter EU-reglerne på området. Enhedslisten har også sendt ham en byge af skriftlige spørgsmål.

Derudover genfremsætter vi til efteråret vores forslag om en national sortliste med langt flere lande på. For os er kampen mod skattely hjerteblod, og vi vil slås med næb og klør for at få strammet den uambitiøse tilgang til at bruge de EU-regler, der rent faktisk gør det muligt at komme efter virksomheder i skattely.

I maj kunne TV2 afsløre, at Lagkagehuset, som har modtaget millioner fra corona-hjælpepakkerne, undgår at betale skat i Danmark. En metode, selskabet benytter, er at overføre profit fra Danmark til udlandet via interne renter. Den danske virksomhed låner således store summer af ejervirksomheder i udlandet, hvorefter virksomheden i Danmark betaler både lån og renter tilbage.

Foto: Sean Munson, Flickr.com (CC BY-NC-ND 2.0)

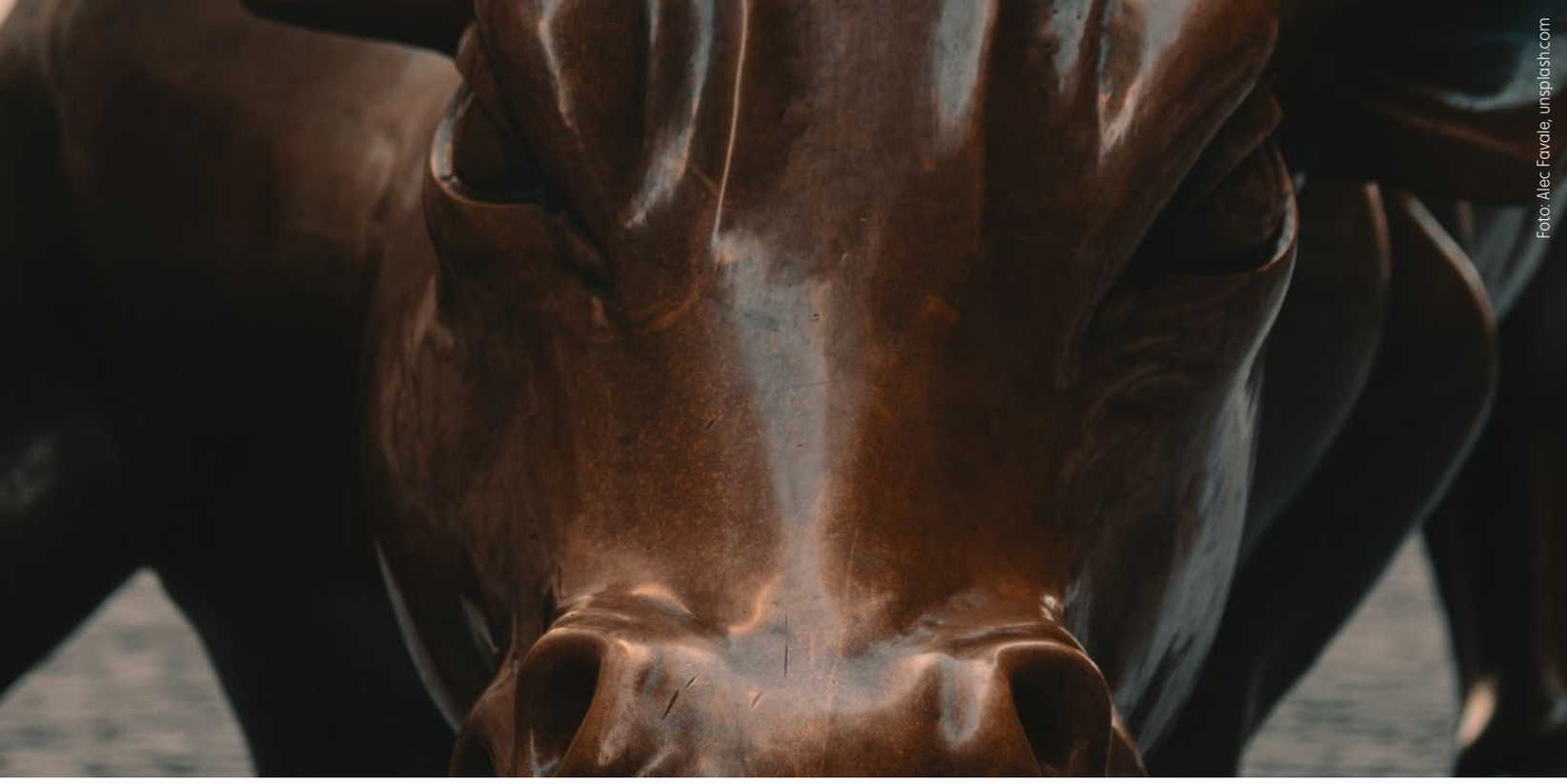

Foto: Alec Favale, unsplash.com

HØJE AKTIEKURSER, DYBE RECESSIONER

Aktierne stiger, mens økonomien synker i recession. Hvad skyldes dette paradoks, og hvad kan vi reelt forvente af verdensøkonomien efter corona?

● **Aktier og virkelighedsflugt**
Af Anders Hadberg, finanspolitisk sekretær

Et tilsyneladende paradoks udspiller sig lige nu på de globale aktiemarkeder.

Skulle man tro udviklingen på aktiemarkederne verden over, er verdensøkonomien på vej tilbage mod "business as usual". Aktiepriserne stiger med rekordfart efter en alvorlig nedtur i februar og marts og tegner dermed billedet af virksomheder med udsigt til store overskud i de kommende år.

Det toneangivende amerikanske aktieindeks S&P 500 faldt den 14. februar 2020 fra et højdepunkt på 3386 til 2237 den 23. marts 2020 – altså et tab på godt en tredjedel af aktiernes værdi. Men siden da er det stort set kun gået opad, og den 9. juni var indekset tilbage på 3207. Samme bevægelse præger det danske C25 indeks, der 13. februar lå på 1377, nåede bunden 23. marts på 990, og som den 9. juni igen var kommet tilbage på 1334.

Investorerne lever på en fantasi

Aktieudviklingen står i kontrast til udviklingen i virksomhedernes faktisk overskud under corona-nedlukningen. Hovedparten af virksomhederne har mistet en betydelig del af overskuddet.

Samtidig spår de fleste økonomiske prognoser betydelige fald i samfundsaktiviteten i alle avancerede industrielle lande. OECD's nyligt udgivne prognose spår således et fald i BNP på ni pct. i 2020 og 7,5 pct. for alle OECD-lande under ét. Ja, faktisk er det globale kollaps i den økonomiske aktivitet større end under finanskrisen 2008-09. Endvidere vil det ifølge OECD formentlig tage op til 5 år eller mere, før økonomierne er oppe på samme aktivitetsniveau som før corona-nedlukningen.

På den baggrund kan det virke som om, investorerne på lever i en fantasiverden på aktiemarkederne.

Troen på, at de store bliver reddet

Hvad kan forklare adfærden? Svaret er ikke entydigt. Men én oplagt forklaring kunne være, at staterne i de udviklede økonomier er trådt hurtigt til med enorme økonomiske hjælpepakker, hvoraf hovedparten er målrettet store virksomheder. Det kan lede til den konklusion, at uanset hvor slemt krisen udvikler sig, vil staten holde hånden under de store virksomheder.

En anden forklaring kunne være, at mange regeringer har forsikret om, at der vil ske en hurtig genopretning af økonomierne efter genåbning. Hvor der er brug for det, vil staterne træde til med offentlige midler til investeringer og en enorm mængde kredit til lav rente.

Begge dele giver anledning til en fantasiforestilling om, at verden vender tilbage til før-corona-nedlukningen set med investor-briller på.

> Aktieudviklingen står i kontrast til udviklingen i virksomhedernes faktisk overskud under corona-nedlukningen. Hovedparten af virksomhederne har mistet en betydelig del af overskuddet.

Dystre udsigter for verdensøkonomien

Snarere end et retvisende billede af den reale økonomis tilstand er der tale om virkelighedsflugt.

For det første var verdensøkonomien inden corona-nedlukningen ikke i et højt vækstgear. Allerede i sommeren 2019 var der klare tegn på en aktiekrise affødt af tegn på faldende vækstrater i alle større økonomier.

For det andet står mange virksomheder med risikoen for at gå konkurs på grund af høj gældsbyrde og lav indtjening. Hvis en større konkursbølge rammer samtidig med, at virksomhedernes investeringer forbliver lave, så vil arbejdsløsheden stige mere permanent.

Læg hertil risikoen for en 2. bølge corona-pandemi i slutningen af 2020. Tilsammen tegner det et dystert billede af den internationale økonomiske situation i 2020 og 2021.

Foto: European Defence Agency, Flickr.com

EU rasler med sablen

EU bliver brandet som fredens projekt, men i disse år ser vi militarisering med ekspresfart. Rød+Grøn sætter spot på milliardstøtte til EU's våben-industri, på oprustning og EU-hær under opsejling – og på fredelige, grønne alternativer.

MILITÆR OPRUSTNING MED EKSPRESFART I EU

Verden er plaget af voldsomme konflikter og stigende militær oprustning, også i EU. Her bevilges milliarder til våbenindustrien og lægges an til en EU-hær. Men det er ikke oprustning, vi har brug for – det er nedrustning og konfliktløsning.

Af Eva Flyvholm, freds- og forsvarsordfører

Den militære udvikling af EU har taget fart de seneste år. På grund af forsvarsforbeholdet er Danmark ikke officielt med i opbygningen af en EU-hær, men vi deltager alligevel i en masse militære samarbejder i EU-regi. Frankrig er efter briternes exit EU's nye militære stormagt, og Danmark er ikke sen til at klistre sig op ad alt, hvad Frankrig foretager sig. Eksempelvis den militære operation i Hormuz-strædet, hvortil Danmark nu sender et krigsskib, eller støtten til den franske antiterror-mission Barkhane i bl.a. Mali. Enhedslisten støttede ingen af disse initiativer, men næsten alle andre partier i Folketinget stod bag dem.

Det er skræmmende, hvor stor tiltro der er til militære løsninger i det danske folketing, selvom historien gang på gang har vist, at de ikke virker. Vi står ofte alene med vores kritik af f.eks. operationen i Hormuz- strædet, hvor der er åbenlys risiko for, at mere militær i området vil eskalere konflikten med Iran.

EU's nye forsvarsfond

Mange taler stadig om EU som et fredens projekt. Det har desværre ikke meget hold i virkeligheden, når man ser på EU's konkrete initiativer. De seneste år er milliarder af euro strømmet ind i en forsvarsfond til udvikling af europæisk våbenindustri og militær. Der bliver desuden lagt pres på medlemslandene for at få dem til at øge deres egne militære budgetter. Det overordnede mål er, at EU skal have mange flere og bedre våben, og udviklingen af en reel EU-hær er i gang.

Argumentet lyder typisk, at vi skal styrke EU's militære kapacitet og våbenproduktion for at give modvægt til USA, Donald Trump og NATO. Det lyder jo godt, og fra Enhedslistens side deler vi til fulde ønsket om at fjerne os fra Trump og NATO. Problemet er bare, at det overhovedet ikke er et alternativ, der udvikles i EU. Der produceres bare flere våben på en måde, hvor flere penge går til specifikt europæiske fabrikanter, mens alle militære operationer kører i parløb med NATO og USA.

Det er en helt forkert udvikling, vi er vidne til. Dels er det vanvittigt at hælde endnu flere penge i våbenindustrien – uanset om den er europæisk eller ej. Dels er det gruopvækkende, at der bliver taget skridt til at skabe en EU-hær og øge militariseringen af Europa.

Vi skal have en fredelig udenrigspolitik

Vi har brug for nedrustning – ikke oprustning og militarisering af Europa. Vi må derfor stå fast på forsvarsforbeholdet og insistere på, at forebyggelse og konfliktløsning er den rigtige vej frem. Der er brug for, at vi i samarbejde med vores nordiske nabolande satser på at udvikle mere kapacitet til fredsmægling. At vi styrker FN's globale rolle. At vi investerer i forebyggelse gennem f.eks. klimabistand og derved kan forhindre konflikter om vand og landbrugsjord. Der er så meget at vinde for os alle via en progressiv og fredelig udenrigspolitik.

I dette tema ser Rød+Grøn nærmere på de militære tendenser i EU. Du kan læse om ansatsen til at oprette en egentlig EU-hær, om oprustning og våbenproduktion, der også er danske fænomener. Jeg retter selv en kritik mod vores stigende forsvarsbudgetter. Det skal selvfølgelig ses i en global kontekst, og derfor behandler temaet også forholdet til USA og Rusland. Sidst, men ikke mindst, gives bud på, hvordan vi styrker fredsarbejdet. Én vej, som vi i Enhedslisten prioriterer særligt højt, er at samtænke fredsarbejde med indsatsen mod klimaforandringer.

God læselyst!

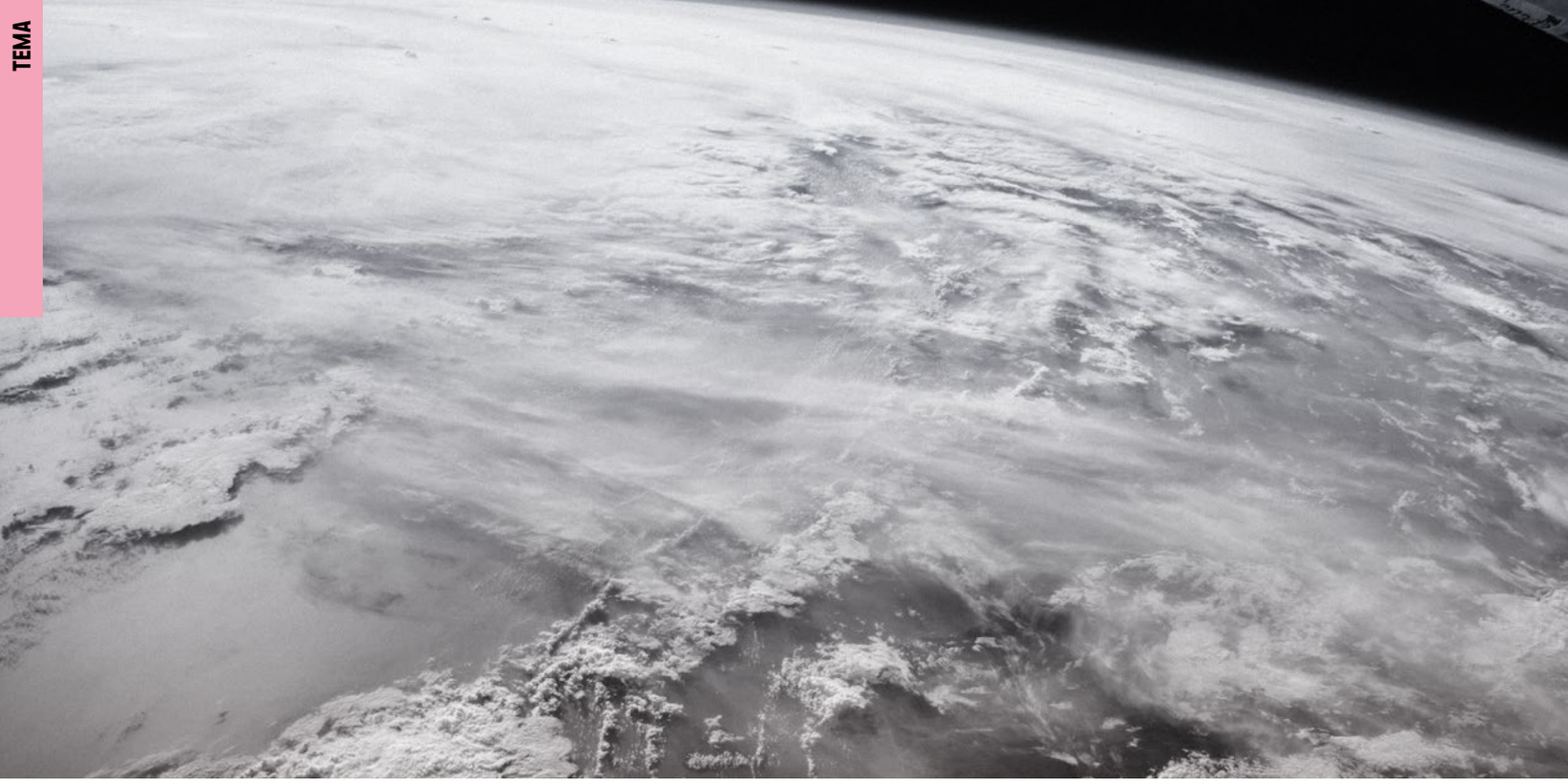

EU, MILITÆR OG DET YDRE RUM

EU har allerede en militær dimension, som den franske præsident Macron og EU's kommissionsformand von der Leyen gerne ser vokse: EU-hær, midler til våbenindustrien, sammenkobling af forsvar og sikkerhed og sågar militarisering af det ydre rum kan være på vej.

Af Frederik Werner Kronborg,
Bruxelles-sekretariatet

Med Lissabontraktaten fik EU defineret sin militære strategi og organisation. Den slår fast, at EU skal have en "gradvis udformning af en fælles EU-forsvarspolitik, som vil føre til et fælles forsvar" (artikel 42.2). Traktaten foreskriver ligeledes, at EU skal have et fælles forsvarsagentur og et "permanent struktureret samarbejde" (artikel 46 og protokol 10).

Formelt set har dette ført til oprettelsen af PESCO (det permanent strukturerede forsvarssamarbejde), Det Europæiske Forsvarsagentur og senest til oprettelsen af den Europæiske Forsvarsfond. Samtidig forpligtiger hvert medlemsland sig til at udvide sin militære kapacitet hvert eneste år (artikel 42.3).

EU er allerede militant

EU har siden 2003 haft militære enheder og deltaget i operationer under EU-flag. Siden 2007 har EU haft såkaldte organiserede kampgrupper bestående af mindst 1.500 personer, der udgør indsatsstyrker til akutte situationer. Endnu har de ikke været i brug.

Fra et EU-perspektiv er det altså ikke til debat, hvorvidt EU skal have en militær dimension eller ej. Det har EU allerede. Spørgsmålet er derimod, hvordan det skal udvikle sig i fremtiden. Og her er der god grund til at se nærmere på de endnu sparsomme nyheder, der er kommet fra den nye kommission med den tidligere tyske forsvarsminister Ursula von der Leyen i spidsen.

Spillet om den franske forsvarskommissær

På den første liste til den nye EU-kommission, havde von der Leyen fundet plads til franske Sylvie Goulard som kommissær for forsvarsindustri og det ydre rum. Selvom det ydre rum er væsentlig mere omfattende europæisk forsvarsindustri, var det Goulards meritter i forhold til sidstnævnte, der politisk vakte mest opsigt. Udnævnelsen af Goulard var et valg af øget militarisering af EU og støtte til våbenindustrien.

Sylvie Goulard lignede på papiret den perfekte kommissærkandidat for den liberale og EU-glade franske præsident Emanuel Macron. Goulard var medlem af EU-Parlamentet fra 2009-17 og forlod parlamentet for at blive forsvarsminister i Macrons første regering. Posten holdt Goulard kun til i lidt over en måned på grund af anklager om svindel med ansættelsesforhold i sin tid i EU-Parlamentet. I den korte periode Goulard nåede at være forsvarsminister, nåede hun officielt at hilse det velkommen, at EU's forsvarsfond stod til at blive udvidet. Hun var stærk fortaler for, at fonden skulle vokse markant.

Da Macron to år senere udpegede Goulard som kommissærkandidat, viste hendes svindelsag sig for alvorlig til, at hun kunne blive godkendt som kommissær. Den politiske intention fra den franske præsident var dog ikke til at tage fejl af: EU's militarisering skal øges.

Efter fadæsen med Goulard udpegede Macron en ny kandidat: Thierry Breton. Denne gang blev kandidaten godkendt af EU-Parlamentet.

Forsvar og sikkerhed under ét

Når en ny kommission indtræder, er det kommissionsformandens opgave at udarbejde et missionsbrev, der beskriver de overordnede sigtelinjer for den enkelte kommissærs ar-

På den første liste til den nye EU-kommission, havde von der Leyen fundet plads til franske Sylvie Goulard som kommissær for forsvarsindustri og det ydre rum.

EU har allerede en militær dimension, som den franske præsident Macron og EU's kommissionsformand von der Leyen gerne ser vokse: EU-hær, midler til våbenindustrien, sammenkobling af forsvar og sikkerhed og sågar militarisering af det ydre rum kan være på vej.

Foto: NASA, unsplash.com

bejde i de foranliggende 5 år. I Bretons missionsbrev fra von der Leyen skriver hun bl.a., at hans hovedopgave inden for forsvar er at gennemføre forsvarsfonden fuldt ud. Forsvarsindustrien skal gøres endnu mere profitabel, og samtidig skal han have fokus på at udvikle et stærk europæisk marked for forsvarsteknologi. I Bretons missionsbrev beskriver von der Leyen også, hvordan sammenhængen mellem forsvar, rummet og sikkerhed skal udvikles. Det er en sammenkædning, der kan få afgørende politiske konsekvenser for, hvordan EU i fremtiden vil agere inden for området.

'Sikkerhed' i EU-jargon betyder 'sikkerhed ved EU's grænser'. Her forstås både trusler fra nationer uden for EU, men også fra såkaldt pres på EU's grænser. Det sker med henvisning til, at der siden 2015 er kommet flere flygtninge og migranter til EU. Der er grund til at holde et vågent øje med sammenkoblingen af sikkerhed og forsvar, for desværre er der i 2020 kommet beviser på, at vagter ved EU's grænse har skudt med skarpt efter folk, der ønskede at krydse den. Det er en ekstrem eskalering af situationen og betyder, at grænsen nu er militariseret.

Globalt militær er ikke nok

Sammenkoblingen af forsvar og rummet ligger i tråd med planer, som Macron tidligere har talt for. I sin Bastille-tale i 2019 fortalte Macron, at Frankrig ikke kun havde ambitioner om at være en global militær kraft, og at det franske flyvevåben ville blive udvidet med en rumkommando. Det var et afgørende nybrud, for helt tilbage i 1967 indgik stormagterne en traktat, der forbyder militære våben i det ydre rum.

Der er ikke noget, der tyder på, at Macron vil have Frankrig eller EU til at indgå i hverken den ene eller den anden stjernekrig. Der er nok snarere tale om, at man vil hæve niveauet for forsvar af satellitter. Det politiske spørgsmål er så, om man vil tillade dette at være et forsvar med militære midler.

Uanset hvad lader der ikke til at være tøven hos EU's reelle politiske leder, Macron: Militariseringen af EU skal følge den skarpeste fortolkning af Lissabontraktaten, og det kan næsten kun gå for langsomt.

Sammenkoblingen af forsvar og rummet ligger i tråd med planer, som Macron tidligere har talt for. I sin Bastille-tale i 2019 fortalte Macron, at Frankrig ikke kun havde ambitioner om at være en global militær kraft, og at det franske flyvevåben ville blive udvidet med en rumkommando.

BEVAR FORSVARS-FORBEHOLDET

Forsvarsforbeholdet betyder, at Danmark ikke deltager i de dele af EU's udenrigs- og sikkerhedspolitik, som påvirker forsvarsområdet. Vi deltager ikke i EU's militære operationer, vi finansierer dem ikke, og vi stiller ikke med soldater og militært isenkram til EU-ledede konfliktområder.

Danmark deltager dog i civile operationer, som hidtil har udgjort hovedparten af EU's missioner. Danmark kan også deltage i operationer, hvor der både er en civil og militær del, hvis de enkelte dele kan adskilles. Det forventes, at der i fremtiden vil være flere blandede missioner, som Danmark ikke kan deltage i. Det står Danmark frit for at deltage i enhver fredsbevarende FN-mission eller lignende.

Forbeholdet betyder desuden, at Danmark ikke skal betale til EU's forsvarsagentur og den våbenindustri, agenturet understøtter. I perioden 2008-2018 har eksempelvist Sverige brugt 71 millioner kroner på formålet. De penge har Danmark sparet og i stedet kunnet bruge på velfærd mv.

Vi deltager ikke i EU's militære operationer, vi finansierer dem ikke, og vi stiller ikke med soldater og militært isenkram til EU-ledede konfliktområder.

Foto: Diego Gonzalez, unsplash.com

Foto: Mitya Ivanov, unsplash.com

EU VIL BRUGE MILLIARDER PÅ KRUDT OG KUGLER

EU lægger op til at støtte europæiske våbenproducenter med 60 milliarder kroner. Det skal danskerne ikke betale for, mener Søren Søndergaard, der kræver forsvarsforbeholdet udvidet.

Af Tobias Clausen,
EU- og udenrigspolitisk sekretær

EU's militære dimension er i disse år under opbygning. EU-Kommissionen taler om at udbygge en egentlig forsvarsunion inden 2025 og har senest fremlagt et forslag til EU's budget for 2021-2027. Her foreslås en stigning i militære udgifter 1.552 pct.(!) sammenlignet med den nuværende budgetperiode. Læg dertil, at en række af regeringsledere og topfolk i EU-systemet nu åbent taler om oprettelsen af, hvad de kalder en "ægte EU-hær".

Angrebshelikoptere, droner og artillerisystemer

De første grundsten til en EU-hær er allerede lagt, senest med etableringen af det såkaldte Pesco-samarbejde. Det er et permanent og struktureret militært samarbejde, som har til formål at styrke den militære koordinering mellem EU-landene. Med tiden skal det muliggøre udførelsen af mere komplekse militære operationer under EU-flag.

Der er allerede igangsat over fyrre militærprojekter under Pesco. De omfatter bl.a. fælles EU-standarder for militærøvelser, så EU-landenes militær i højere grad sammenflettes, ensretning af de nationale militære uddannelser og oprettelsen af en EU-specialstyrkeenhed.

Projekterne omfatter også udvikling af nye våben som f.eks. angrebshelikoptere, droner og artillerisystemer. Som en del af samarbejdet forpligter EU-landene sig desuden til at øge sine militære udgifter og løbende indgå i evalueringer af samme. Danmark er som et af få EU-lande ikke omfattet af disse forpligtelser på grund af vores forsvarsforbehold.

Danske skattekroner til våbenindustrien

EU har imidlertid også taget initiativ til at oprette en forsvarsfond, som de kommende år skal støtte den europæiske våbenindustri direkte med 60 milliarder kroner. Den danske del af finansieringen kan beløbe sig til 1,2 milliarder kroner over de kommende år.

Det er en regning, som et flertal i Folketinget mener, at de danske skatteborgere skal bidrage til trods vores forsvarsforbehold. Forklaringen er, at fondens ikke er oprettet med udgangspunkt i EU-traktatens bestemmelser om militært samarbejde. Udgangspunktet er derimod bestemmelserne om at styrke konkurrenceevnen i EU. På den måde kryber uden om forsvarsforbeholdet.

Forsvarsforbeholdet skal styrkes

Det møder kritik fra EU-ordfører Søren Søndergaard. Han kalder manøvren for kreativt juristeri og kræver forsvarsforbeholdet udvidet.

– Verden har ikke brug for flere militære supermagter, men for et forstærket samarbejde i FN. Derfor skal Danmark heller ikke bidrage til at opbygge en stor militær-industri i EU, som både er skadelig og hamrende dyr. Ergo bør forsvarsforbeholdet udvides til også at omfatte økonomisk støtte til europæiske våbenproducenter via EU-budgettet, forklarer han.

Ordføreren mener, at de mange skattekroner kunne gøre meget mere gavn andre steder.

– Pengene i statskassen bør bruges på velfærd og grøn omstilling – ikke på milliongaver til europæiske våbenproducenter.

DANMARK PRODUCERER OGSÅ VÅBEN

Den danske våbenproducent Terma har leveret udstyr til bombefly og krigsskibe, som har kostet hundredetusindvis af børn og voksne livet i Yemen. Enhedslisten vil have sagen kulegravet og reglerne strammet.

Af Eva Flyvholm, Forsvars- og udenrigsordfører for Enhedslisten.

Situationen i Yemen er katastrofal. Omtrent ti millioner mennesker lever på sultegrænsen, og 80 pct. af befolkningen har brug for nødhjælp. Der er akut brug for mad og medicin, men en flådeblokade forhindrer forsyningerne i at komme ind i landet. Imens bliver civile mål som skoler, hospitaler og boligblokke bombet fra oven. Nu truer coronavirussen endda med at forværre situationen i landet radikalt.

FN betegner situationen i Yemen som den værste humanitære krise i verden lige nu. Det er en humanitær katastrofe, som Danmark og en dansk våbenfabrikant har bidraget til at forværre, hvilket er fuldstændig uacceptabelt.

Smuthuller i loven

I Lystrup nord for Aarhus ligger våbenfabrikken Terma, der bidrager med materiel til krigen i Yemen. En ny rapport fra Danwatch afslører, at Terma har solgt vigtige våbendele til De Forenede Arabiske Emirater. Dels har Terma leveret radarudstyr til de krigsfly, der bomber civile mål. Dels er deres militærudstyr med til at opretholde flådeblokaden. Så sent som i marts 2020 havde det emiratiske firma Elcome teknikere til træning i Termas hovedkvarter i Lystrup.

I 2018 og 2019 blev alle godkendelser af våbeneksport til Emiraterne og Saudi-Arabien egentlig suspenderet, men Terma har fundet smuthuller i loven. Problemet har blandt andet været de såkaldte "dual-use" produkter, der i teorien kan bruges til både civile og militære formål.

Praksis er anderledes entydig: Når de radarsystemer, som Terma har leveret til Emiraterne, sidder på krigsskibe i en flådeblokade, så er det åbenlyst et bidrag til krigsførelse. Det samme gælder udstyret, som Terma har leveret til de Archangel-fly, der trods det poetiske navn har skabt død og ødelæggelse ved at deltage i over 20.000 luftangreb over Yemen.

Skandaløst våbensalg

Det er simpelthen skandaløst, at en dansk virksomhed bidrager til det, som FN kalder verdens værste humanitære krise. Sagen om Termas våbeneksport skal kulegraves, og Enhedslisten har derfor kaldt både udenrigs- og erhvervsministeren i samråd.

Vi har i lang tid kæmpet for at få strammet reglerne om våbeneksport. Det er under al kritik, at lovgivningen er så hullet og har fået lov at være det så længe.

Det skal der gøres op med nu. Hvis vi vil forhindre våbensalg som dette i fremtiden, så skal vi stoppe al eksport af våben og udstyr til lande, der krænker menneskerettighederne. Beskyttelsen af menneskeliv må til hver en tid veje tungere end våbenproducenternes profit.

Det er simpelthen skandaløst, at en dansk virksomhed bidrager til det, som FN kalder verdens værste humanitære krise. Sagen om Termas våbeneksport skal kulegraves, og Enhedslisten har derfor kaldt både udenrigs- og erhvervsministeren i samråd.

SKRIV UNDER MOD DANSK VÅBENSALG

Under overskriften "STOP VÅBENHANDLEN – RED YEMENS BØRN" har Oxfam IBIS' gennem længere tid ledet en underskriftsindsamling mod dansk våbensalg til krigen i Yemen. Ifølge Oxfam IBIS dør et barn i Yemen hvert tiende minut af sult eller simple sygdomme, som krigen og blokaden er skyld i.

Du kan støtte underskriftsindsamlingen her: https://actions.oxfam.org/danmark/red-liv-i-yemen/underskriv/

Foto: Stephen Leonardi, unsplash.com

USA: EUROPAS AGGRESSIVE STOREBROR

USA opsiger traktater på stribe, og en verden uden nedrustningsaftaler betyder oprustning – også i Europa.

Af Mikael Hertoft, Rød+Grøn

I maj rapporterede Washington Post, at præsidentens administration overvejede at genoptage USA's atomprøvesprængninger, som ophørte i 1992. Spørgsmålet forsvandt hurtigt, i hvert fald fra offentligheden. Men det viser, hvor aggressiv USA's udenrigspolitik er blevet.

Ingen nedrustningsaftaler forude

Sagen er, at 'New Start', den sidste store aftale mellem USA og Rusland om at begrænse oprustning, udløber i 2021. Chancen for en ny er tæt på nul. For en stribe andre traktater er allerede ophævet på initiativ af USA. Det gælder først og fremmest atomnedrustningsaftalen med Iran. Det gælder også INF-traktaten, som begrænsede antallet af mellemdistancemissiler. En næsten ukendt, men vigtig traktat kaldet 'Open Skies' har USA også opsagt. Den giver 35 lande, herunder Rusland og USA, lov til at overflyve hinanden med observationsfly for at kontrollere, at nedrustningsaftaler overholdes. Amerikanerne har opsagt aftalen med henvisning til, at russerne snyder. Donald Trump har dog ikke fremlagt troværdig dokumentation for anklagen.

Ledere i USA har ganske vist udtalt, at de ønsker en trepartsaftale mellem Rusland, Kina og USA. Kina har atomvåben, som kan nå USA – ca. 300 styk, anslår det respektable svenske SIPRI – men USA og Rusland har i omegnen af 6000 atomvåben hver. Så Kina har ingen interesse i at indgå i en aftale, og en aftale mellem tre parter lyder endnu mere umulig end mellem to.

En verden uden nedrustningsaftaler betyder oprustning. Ganske vist har Danmark kritiseret, at USA opsiger traktaterne, men da Danmark samtidig har kønt kampfly, der kan fremføre atomvåben, og støtter EU, klinger kritikken hult. EU bakker tilsyneladende helhjertet op om den globale oprustning, hvis man læser deres budgetter.

Militærøvelser også under pandemien

Defender Europe 20 er det officielle navn på den militærøvelse, NATO havde planlagt, da coronaen brød ud. Et af shownumrene var, at det franske hangarskib Charles De Gaulle skulle komme til Danmark. Et hangarskib har fly om bord, og disse franske fly kan medbringe atomvåben.

Mange tror, at øvelsen blev aflyst, da flådebesøgene i Århus og København blev aflyst. Men den militære øvelse fortsatte. Charles De Gaulle var i Østersøen på øvelser med skibe fra mange NATO-lande. Derefter sejlede det videre til Nordatlanten på øvelser, hvor formålet var at "close the gap" mellem Island og Grønland på den ene side og Island og Norge på den anden side. Altså et krigsspil, hvor man vil forhindre russiske skibe i at gå ud fra deres havne i Murmansk og Severomorsk. Med et hangarskib, der som nævnt kan fremføre atomvåben.

Hangarskibet Charles De Gaulle måtte afbryde sine aktiviteter ti dage før tid, fordi godt to tredjedele af personalet fik corona. Nu i juni er der så en amerikansk-polsk øvelse i Polen. De to hære trænер overgang over floder, som er væsentlig i krige i det flade terræn, man finder i Central og Østeuropa og langt ind i Rusland. Over 4000 amerikanske og 2000 polske soldater deltager.

Freden er på spil også i Europa

25. maj rapporterede Barents Observer, at amerikanske og britiske krigsskibe havde krydset polargrænsen på en øvelse i at jage russiske ubåde. Det er bemærkelsesværdigt, at EU-lande denne gang ikke deltog. Også Norge glimrede ved deres fravær i øvelsen ud for deres egen kyst. Samarbejdet med de skandinaviske lande fortsætter dog i luftvåbnet, for i samme periode øvede amerikanske langdistancebombere sig i Skandinavien sammen med svensk og norsk luftvåben.

Den aggressive storebror har tydeligvis gang i et projekt, som truer freden og stabiliteten også i Europa.

Defender Europe 20 er det officielle navn på den militærøvelse, NATO havde planlagt, da coronaen brød ud. Et af shownumrene var, at det franske hangarskib Charles De Gaulle skulle komme til Danmark. Et hangarskib har fly om bord, og disse franske fly kan medbringe atomvåben. Mange tror, at øvelsen blev aflyst, da flådebesøgene i Århus og København blev aflyst. Men den militære øvelse fortsatte. Charles De Gaulle var i Østersøen på øvelser med skibe fra mange NATO-lande.

Foto: U.S. Marine Corps, Maj. Joshua Smith

Foto: VisualHunt (CC0 1.0)

DANMARK HÆLDER 25 MILLIARDER I FORSVARET OM ÅRET

Danmarks forsvarsbudget er dramatisk stigende, mens der skæres i velfærd over hele linjen. En af årsagerne er købet af dyre, fejlbehæftede kampfly.

Af Eva Flyvholm, forsvarsordfører

Danmarks udgifter til militær ligger på omtrent 25 milliarder kroner årligt og vil stige dramatisk i de kommende år. Det skyldes især regningen for nye F-35 kampfly og presset fra USA.

En betragtelig del pengene var bedre brugt på fred og sikkerhed. Selv ud fra en enøjet økonomisk betragtning burde vi fokusere på at forebygge konflikter gennem mægling, udvikling, klimatilpasning af landbrug og meget andet. I FN-regi er det beregnet, at én krone investeret i forebyggelse af krig og konflikter sparer 16 kroner i udgifter til ødelæggelser, flygtninge, våben, smadrede økonomier osv.

Alligevel er det en daglig kamp for Enhedslisten at få penge til udviklingsbudgetterne og klimainvesteringer, mens milliarderne flyder frit til de militære budgetter.

Ekstra udgifter forude

Forsvarsbudgetterne bliver lagt for 4-5 år ad gangen (det nuværende gælder for 2018-2023) af Forsvarsforligskredsen (S, RV, V, K, DF og LA). Derefter er det nærmest en bunden opgave for hver finanslov at stille med pengene. Typisk lægger forligskredsen de store stigninger sidst i en budgetperiode. Så kan de affeje enhver diskussion med, at det jo allerede er besluttet.

Det seneste forsvarsbudget gav en stor stigning, og det samme er forventningen næste gang. Det er der tre forklaringer på. Den officielle: at truslen fra især Rusland kræver oprustning. Den politiske: at Donald Trump presser på for, at alle lande skal bruge to pct. af BNP på militæret. Og så den lavpraktiske: at Forsvarsforligskredsen har besluttet, at Danmark skal have nye F-35 kampfly. De er svinedyre og skal betales inden for den kommende årrække.

Det er i bedste fald udsigtsløst, i værste fald farligt at opruste sig ud af konflikten med Rusland. Vi skal heller ikke hæve vores militære udgifter blot for at hælde milliarder i lommerne på den amerikanske våbenindustri. Danmark bruger pt. under 1,5 pct. af BNP på militæret, så Trumps to pct. vil koste katastrofalt.

Velfærd frem for kampfly

Hvad kampflyene gælder, har Enhedslisten brugt år på at få den nøjagtige pris lagt frem. De står til at koste 57 milliarder i deres levetid. Det er danmarkshistoriens største offentlige indkøb. Alligevel ville partierne bag købet ikke indrømme, at forsvarsudgifterne kommer til at stige. Men det gør de, og sjovt nok stiger de især i 2021 og 2022, hvor de første ti kampfly skal leveres og betales.

Enhedslisten mener selvsagt ikke, at vi skal have nye angrebsfly til at kaste bomber rundt omkring i verden. Selv de, der ønsker nye kampfly, bør blive alarmerede over, at F-35 stadig er fulde af tekniske fejl. Ved at droppe kampflykøbet kunne vi spare godt to milliarder kroner årligt. Men de færreste partier vi diskutere, hvordan vi kan bruges milliarder på kampfly, mens der f.eks. skæres i velfærden.

Forsvarsbudgettet skal diskuteres

Der er dele af det danske militær, som vi gerne vil afskaffe. Vi vil gerne nedlægge Hjemmeværnet og dermed få 1,7 milliarder kroner til f.eks. at hæve udviklingsbistanden. Så er der andre ting, så som 1,2 milliarder til redningsberedskabet, der er givet godt ud og kunne øges.

Overordnet set er tendensen dog, at der bliver brugt flere ressourcer på NATO-missioner og færre på FN. Den udvikling skal vi vende. Samtidig er det et faktum, at der bliver brugt absurd mange penge på militæret, også i Danmark. Dét skal vi kunne diskutere.

Danmarks udgifter til militær ligger på omtrent 25 milliarder kroner årligt og vil stige dramatisk i de kommende år. Det skyldes især regningen for nye F-35 kampfly og presset fra USA.

Foto: European Defence Agency, Flirckr.com

BAG MORGENRØDEN LURER KRIGSGUDEN

Fjendebilleder kan legitimere oprustning og militarisme og optrappe konflikter. Derfor er der grund til at normalisere forholdet til Rusland.

Af Lole Møller, Rød+Grøn

I disse måneder skulle den gigantiske militærøvelse 'Aurora 20' have fundet sted i Sverige. Aurora – morgenrødens gudinde i græsk mytologi – er også navnet på den krydser, der i 1917 gav signal til stormen af Vinterpaladset og den russiske revolution. Navnet er næppe tilfældigt valgt, for Aurora 20 er rettet mod Rusland.

Stribevis af totalforsvarsøvelser

Både NATO og Rusland har i de seneste år optrappet mængden af militære øvelser. NATO rykker generelt sine øvelser tættere og tættere på de russiske grænser og har længe opprioriteret Østersøregionen og Norge som militære øvelsesområder. "Alliancefrie" Sverige og Finland har efter indgåelse af værtslandsaftaler i 2014 fået status af såkaldt elitepartnere for NATO. Aftalerne åbner for udstationering af våben og tropper og gennemførelse af fælles operationer og militærøvelser.

Aurora 20 er blot én øvelse blandt mange i NATO-regi. Der er tale om totalforsvarsøvelser, der inddrager både militær og civilsamfund. Landene skal forberede sig på krig, og i befolkningerne skabes en stemning af frygt for et overhængende fjendtligt angreb.

Frygten gør det lettere at få accept af stigende militærudgifter. Som svar på udviklingen i Ukraine og Ruslands annektering af Krim har et nyt kostbart tiltag set dagens lys: NRI – NATO's Readiness Initiative. Der skal i løbet af 30 dage kunne stilles med 30 kampbataljoner, 30 større skibe og 30 eskadriller kampfly. I alt forventes NRI at bestå af ca. 80.000 soldater, når styrken er klar i 2024.

Afspænding blev til optrapning

I 1990 vedtog regeringslederne fra Den Europæiske Sikkerhedskonference det såkaldte Paris-Charter om Et Nyt Europa: Efter den kolde krig skulle sikkerheden baseres på et ligeværdigt politisk og økonomisk samarbejde. Ikke sikkerhed mod hinanden, men fælles sikkerhed. Tanken var at afslutte den oprustnings- og konfliktspiral, der prægede den kolde krig.

Det kom til at gå anderledes. Østblokken og Warszawapagten blev straks opløst, og Sovjetunionen brød sammen. Rusland stod tilbage både militært og økonomisk svækket. NATO ikke blot forblev, men blev udvidet med syv øst- og centraleuropæiske medlemslande. Senere åbner NATO for medlemskab for Ukraine og Georgien, og EU arbejder på at etablere 'dybe' østpartnerskaber.

Dette gør ifølge mange eksperter, at Rusland føler sig presset af den europæiske sikkerhedsstruktur. Samtidig er de politiske samarbejder og diplomatiske forbindelser til Rusland svage, hvilket øger risikoen for konflikt. Rusland har øget sin militære kapacitet de seneste år, men styrkeforholdet er stadig i NATO's favør. Ruslands militærudgifter svarer i dag til godt ti pct. af USA's og otte pct. af NATO's.

Corona giver os betænkningstid

Den sikkerhedspolitik, der bygger på fredelige løsninger og forebyggelse af kriser frem for militære provokationer og oprustning, har haft trange kår. Men lige netop nu har COVID-19 sat en lang række militære øvelser på pause.

Det kan måske give os tid til at gentænke, hvordan vi skal indrette os sikkerhedspolitisk, og hvordan vi sammen tackler pandemier og truslerne mod klima og miljø. I græsk mytologi elsker krigsguden Ares krigen for krigens egen skyld, altid opsat på kiv og kamp, til Athena med olivengrenen og duen som fredssymboler får ham passiviseret.

Foto: Sunyu, unsplash.com

FRED OG GRØN OMSTILLING GÅR HÅND I HÅND

Klimaforandringer kan puste til og antænde konflikter verden over. Den globale klimakrise kalder derfor på fornyet fokus på konfliktløsning og konfliktforebyggelse.

Af Anne Rehder, udenrigspolitisk rådgiver

En vinterdag i februar summede en af de store sale på Christiansborg af debat. Enhedslisten havde samlet forskere, NGO-folk, aktivister og andre engagerede for at blive klogere på sammenhængen mellem klima og konflikt og for sammen at udvikle en klimaansvarlig udenrigspolitisk værktøjskasse.

Klimaforandringer puster til konflikter

Klimaforandringer skaber oversvømmelser, tørke og stressede økosystemer. Det kan føre til kamp om vand, mad og jord, der kan ende i sult, øget migration og konflikter mellem f.eks. vandrende kvægavlere og fastboende bønder. De mest udsatte er verdens fattigste, som rammes hårdest af klimaforandringer.

Konferencen i februar viste, at der ikke er en entydig sammenhæng mellem klimaforandringer og konflikt, for klimaforandringer spiller altid ind i den lokale sociale og politiske kontekst. Eksempelvis var tørke en af mange årsager til udbruddet af krigen i Syrien. De voldsomme klimaforandringer, vi står overfor, risikerer at puste til krig og ødelæggelse globalt.

Oprustning kan aldrig blive grøn

Klimaforandringer bliver i stigende grad set som et sikkerhedspolitisk spørgsmål. Vil tørke i verdens fattigste regioner sende millioner på flugt? Udbryder der konflikt, når isen smelter ved Arktis? Vil terrorbevægelser vokse sig stærke i den armod, klimaforandringer kan skabe?

Mens verden diskuterer klimaforandringer, stiger våbensalget og udgifterne til militær globalt. Denne oprustning er helt uforenelig med en grøn fremtid. Militæret er ansvarlig for en stor del af den globale udledning af drivhusgasser. USA's militær i sig selv udleder mere end de fleste lande, og herhjemme bruger de nye kampfly 60 pct. mere brændstof end de gamle.

Efter mange års krigsdeltagelse er Danmarks udenrigspolitiske værktøjskasse utilstrækkelig. Militæret er gearet til krig, ikke til konfliktforebyggelse og afbødning af klimaforandringer. Vi har derfor akut brug for at blive klogere på, hvordan vi sætter en ny fredelig og grøn kurs.

Fokus på konfliktforebyggelse

Klimakrisen kalder på fornyet fokus på konfliktforebyggelse i dansk udenrigspolitik og på et internationalt sigte i klimapolitikken. Det var deltagerne i Enhedslistens konference enige om. Forskning og uddannelse i freds- og konfliktløsning er desværre voldsomt nedprioriteret. I årets finanslov lykkedes det Enhedslisten at få afsat et beløb til forskning i sammenhængen mellem klima og konflikt, men der skal langt mere til.

For vi må og skal have klimapolitikken til at gå hånd i hånd med en ambitiøs og fredelig udenrigs- og udviklingspolitik. Det duer ikke at opruste med udledningstunge kampfly, der knytter os til USA's militær – og så samtidig tage på visit i FN og stolt fortælle om vores nye klimamål. Klimaambitionerne skal afspejles i hele udenrigspolitikken, inklusiv i Danmarks klimabistand.

Klimaforandringer er globale og kræver globale svar, der er tænkt sammen med fredspolitik, handelspolitik og udviklingspolitik. Tænk, hvis Danmark i stedet for kampfly kunne sende konfliktmæglere ud i verden. Tænk, hvis vi fokuserede udenrigspolitikken på grøn omstilling frem for snævre danske interesser. Tænk, hvis alle udenrigspolitiske beslutninger blev vurderet på deres klimaaftryk. Der er nok at tage fat på!

HVORDAN STYRKER VI FREDEN?

5 BUD FRA FORSVARSORDFØRER EVA FLYVHOLM

Meget mere klimabistand
Mange krige handler om vand og jord. Med den rette klimatilpasning kan megen smerte undgås.

Mere støtte til FN's Fredsfond
Denne lille fond i FN gør et vigtigt stykke arbejde for at forebygge konflikter og skal have flere penge.

Center for fredsforskning
Vi har brug for et center for freds- og konfliktforskning i Danmark, der f.eks. kan uddanne fredsmæglere.

Flere aftaler om nedrustning
Vi skal f.eks. arbejde på at få genrejst atom-nedrustningsaftalen og sikre lavspænding i Arktis.

Drop kampfly-køb for milliarder
Det er vanvittigt at bruge 57 milliarder kroner på nye bombefly. Her er både penge og liv at spare.

DIGITALT PARTILIV I EN CORONA-TID

Corona-krisen har tvunget os til at gentænke, hvordan vi laver politisk arbejde i alle kroge af Enhedslisten – også fremadrettet.

● **Elektroniske møder**
Af Kristian Bruun og Jeppe Rohde fra Landskontorets Organisationsteam

En stor del af vores politiske virke er centreret om, at mennesker mødes fysisk. Vi går til møder og workshops, samles til demonstrationer og laver gadeuddelinger, hvor vi står ansigt til ansigt med fremmede medborgere.

Alle de aktiviteter har corona tvunget os til at gentænke. Pandemien har skabt en vilje til at kaste sig ud i ting, som måske før virkede urealistiske eller unødvendige. Nogle af erfaringerne kan vi lære af fremadrettet.

Mega-medlemsmøderne: Et mega-godt eksperiment

Det hele startede med, at Mai Villadsen måtte aflyse et klimaoplæg for en lokalafdeling på grund af corona. Her opstod idéen om at holde det online, og så kunne man lige så godt invitere flere med. Siden har vi afholdt fire runder af de såkaldte mega-medlemsmøder. I alt har vi afholdt 31 møder, som samlet set har haft mere end 2000 deltagere. Over 1000 af dem var forskellige mennesker.

I starten holdt vi formatet simpelt: Et oplæg fra et folketingsmedlem tilsat livlige diskussioner og mulighed for at stille spørgsmål i chatten. Efterhånden begyndte vi at lade folk stille spørgsmål direkte. Vi afholdt afstemninger, hvor deltagerne kunne tilkendegive, hvad de finder politisk vigtigst. Vi lavede gruppearbejde, hvor alle kunne komme til orde og dele erfaringer til bl.a. workshops om afdelingsarbejde, digital aktivisme og til intromødet for nye medlemmer.

På baggrund af deltagerevalueringer og input fra medlemmer afholdt vi desuden fredagsbar, banko med præmier til børn og åbne møder også for ikke-medlemmer. Vi holdt møder i samarbejde med udvalg, internationale solidaritetsgrupper og forretningsudvalget.

Sidst, men ikke mindst, afholdt vi et storslået digitalt 1.maj-arrangement med 750 registrerede deltagere og op til 420 samlet på én gang. Der var tale fra Pernille Skipper, internationale hilsner, faglige taler, hilsen fra SUF og fra Ø-afdelinger over hele landet og en solidaritetsindsamling. Og så var der selvfølgelig røde sange og Enhedslisten Københavns fantastiske Enhedsliste-øl!

Tre hurtige råd til at lave digitale møder i din afdeling:

1. Lav et test-møde før jeres afdelings/udvalgsmøde, så alle føler sig trygge ved at bruge teknologien.
2. Kobl to medlemmer sammen, så de kan hjælpe hinanden med at bruge de medier, I vil anvende – en slags digital mentorordning.
3. Overvej, hvad I vil med mødet: Skal der tages beslutninger, politikudvikles, oplyses eller organiseres aktiviteter? Tilpas moderationen af mødet til indholdet.

Det kan Landskontoret tilbyde:

· Vi kan oprette det første møde på vores Zoom-konto, hvis I gerne vil teste formatet.
· Vi kan holde et video-møde med jer om moderering af online-møder.
· Skal I holde flere møder, så opfordrer vi jer til selv at oprette en konto og evt. købe licens til f.eks. Zoom.

Skriv til landkontor@enhedlisten.dk, så finder vi ud af noget!

Jan Vagn Jakobsen – HANDICAPPOLITISK UDVALG

I arbejdsudvalget i Handicappolitisk Udvalg har vi den seneste tid holdt mange møder via Facebook Messenger, både taleopkald og videoopkald. Det er virkeligt let og fungerer upåklageligt, hvis man bare er 3-4 stykker. Efter sommerferien vil vi arrangere nogle større digitale møder og webinarer for hele udvalget, og der vil vi nok bruge Zoom, som har mange flere funktioner bl.a. i forhold til tolkning for døve. Den store fordel ved digitale møder er, at mennesker, der har svært ved at deltage i fysiske møder, kan være med. Der ligger kæmpe ressourcer i alle mennesker. På digitale møder kan alle deltage, komme med input og føle sig som en del af partiet. Dét er inklusion. Jeg har desuden indtryk af, at mange af Enhedslistens udvalg har været domineret af københavnere De digitale møder giver rigtig gode muligheder for, at udvalgene kan blive langt mere landsdækkende.

Necla Baran - RØDOVRE

Under nedlukningen har vi holdt en hel del digitale møder i vores afdeling, og det har fungeret godt. Vi har været omkring 12 deltagere, og det er cirka lige så mange, som vi plejer være til fysiske møder. Et par af de faste aktive ønskede ikke at deltage på Zoom. Til gengæld har der deltaget nogle nye folk, som vi aldrig plejer at se; blandt andet et medlem, som er gangbesværet og derfor har svært ved at komme til de fysiske møder. Flere har været glade for muligheden for at deltage hjemmefra, så vi overvejer at fortsætte med digitale møder ind i mellem. Det kunne også være i kombination med fysiske møder, hvor der mulighed for at være med digitalt.

Maria Temponeras - CORONAKNIBE

Jeg har været med til at stifte græsrodsinitiativet Coronaknibe, der kæmper for solidariske løsninger på coronakrisen. Vi har organiseret aktiviteterne via en Facebook-gruppe og gennem en række digitale møder. Online-møder udvider vores muligheder for at organisere aktivisme, og jeg tror vi, kommer til at blive ved med at bruge dem, også selvom vi begynder at kunne mødes igen fysisk. Det er en fordel, at man slipper for transporttid, og det er lettere at deltage, selvom man f.eks. bruger kørestol eller ammer eller er presset på tid. Online møder er et rigtigt godt supplement til fysiske møder.

Kim Pors - AALBORG

Vi har efterhånden holdt en hel del digitale afdelingsmøder, og det har vist sig at fungere rigtigt godt. Vi har bl.a. stået bag et offentligt møde via Zoom, hvor vi diskuterede alternativer til skolelukninger. Her deltog omkring 30 personer, både medlemmer, som vi ikke plejer at se, men også gæster udefra med interesse i spørgsmålet. Her fik vi mange synspunkter og faglige kompetencer i spil, og det var rigtigt god sparring for vores byrådsmedlemmer. Mødet var blevet opreklameret i en medlemsmail og rundt omkring på Facebook. Det er selvfølgelig vigtigt at holde fysiske møder. Det fungerer bedre socialt, når man sidder i samme rum, og det giver nok også færre misforståelser. Men jeg synes, vi skal have en kombination, for de digitale møder kan helt klart også noget unikt. Det må jeg sige. Det tiltrækker nogle andre mennesker, f.eks. medlemmer med en travl hverdag. Hvis man skal bruge en halv time på transport både til og fra mødet, så er aftenen jo gået. Og der kan det være et godt alternativ, at man kan logge på et digitalt møde hjemmefra og give sit besyv med i debatten. I fremtiden håber jeg, at vi kan supplere de månedlige, fysiske medlemsmøder med en række online-møder også.

NOGET AF DET, SOM VI HELT SIKKERT GERNE VIL HOLDE FAST I, ER:

Online-møder kan ikke alt og kommer ikke til at erstatte fysiske møder. Men online møder kan øge tilgængeligheden både i forhold til geografi, for travle børnefamilie og alle andre, der har svært ved at deltage i fysiske møder.

Den direkte dialog med vores folkevalgte

Det har været rigtig godt at opleve den direkte dialog og debat, hvor folkevalgte har kunne fortælle om aktuelle forhandlinger og få input fra medlemmerne.

Åbne møder også for ikke-medlemmer

Vi holdt et velbesøgt møde med historikeren Rene Karpantschof om hans bog "De Stridbare Danskere". Den type møder kan bringe ikke-medlemmer tættere på os.

Diskussionsmøder relateret til årsmødet

Vi kommer til at lave tre møder, hvor man kan diskutere, hvordan partiet skal vælge folketingskandidater, hovedbestyrelsesmedlemmer samt andre vedtægtsforslag.

Intromøder til helt nye medlemmer

Det er ikke alle afdelinger, der ringer til nye medlemmer eller holder intromøder for dem. Samtidig kan det være mere overskueligt at dukke op til et online møde end et fysisk, når man er helt ny.

KAMPEN ER KUN LIGE BEGYNDT!

Første spadestik til kommune- og regionsvalget næste år bliver taget i Enhedslisten i disse dage. Opgaven bliver at vende mindre tilbagegang til fornyet fremgang.

● **Kommune- og regionsvalg**
Af Morten Riis, FU-medlem

16. november 2021 er der valg til kommuner og regioner. Planlægningen af Enhedslistens valgkamp er netop gået i gang. Der er nedsat en valgkampsledelse bestående af HB- og FU-medlemmer, valgte fra kommuner og regioner, repræsentanter fra Christiansborg, ansatte fra Landskontoret samt et medlem af SUF's koordinationsgruppe.

Opgaven er at vende en mindre tilbagegang ved de seneste to valghandlinger (FT-valg i '19 og KR-valg i '17) til fornyet fremgang i '21.

Valget i 2013 var for alvor Enhedslistens kommunale og regionale gennembrud, hvor vi med ét slag fik 119 kommunalt valgte i 76 af landets 98 kommuner og 15 repræsentanter i landets 5 regioner. Det var hjulpet på vej af mange ting: gode lokale kandidater, en stærk velfærdsprofil og en tiltagende skuffelse over Thorning-regeringen og i særdeleshed SF's nærmest logrende loyalitet over for denne.

Tilbagegang kan blive fremgang

I politik kan hukommelsen være uretfærdigt kort, og ved valget i 2017 kom SF sig til dels over det forudgående læsterlige nederlag, ligesom det den gang virile Alternativet også flere steder løb med mange stemmer. Det skete til dels på bekostning af vores stemmeandel. Ikke desto mindre vandt vi 102 pladser i samlet set 69 kommuner og 13 pladser i regionerne, hvor vi fortsat er repræsenteret i samtlige 5.

Med Alternativet trængt i defensiven og med mange rutinerede folk rundt omkring i landet, burde vi have gode chancer for at genvinde større opbakning. Alt efter hvilken krisepolitik, Socialdemokratiet fører i efterdønningerne af corona med (f.eks. krisekur à la Corydon), kan det også give os medvind.

Men der bliver aldrig givet ved dørene, og vi skal kæmpe for hver eneste stemme. Der er jo ingen automatik i, at en stemme fra Å ender hos Ø, og skal vi for alvor blive større, kræver det, at vi går i kødet på socialdemokraterne.

Opgaven er at vende en mindre tilbagegang ved de seneste to valghandlinger (FT-valg i '19 og KR-valg i '17) til fornyet fremgang i '21.

Kandidatliste og paroler skal på plads

Den vigtigste opgave på dette tidlige stadie af kampagnen er at sikre, at der arbejdes seriøst på vores kandidatlister ude omkring. Nok har vi mange rutinerede folk, men der kan nogle steder også være brug for, at nye hives ind fra bænken. Vi skal sikre os gode og brede kandidatlister, der balancerer køn, etnicitet, alder, uddannelsesbaggrund mv. HB-medlemmerne vil i den nærmeste tid tage kontakt til afdelingerne for at tage temperaturen på arbejdet og de andre udfordringer, man kan stå med lokalt.

Efter sommerferien præsenterer valgkampsledelsen sin anbefaling til kampagnens politiske grundlag for HB. Balancegangen bliver her at definere en ramme, der lokalt overlader et spillerum til at foretage egne prioriteringer og bygge på, og på den anden side ikke efterlader kampagnen med overordnede paroler uden bid i.

Hvorom alting er, kommer vi i Enhedslisten til at sætte fingeren på den stadigt udfordrede offentlige velfærd, på det massive behov for klimaindsatser, naturgenopretning og miljøbeskyttelse, på regeringens asociale boligpolitik, behovet for bedre og billigere offentlig transport, på job til krisens mange arbejdsløse, kommunernes behandling af syge og arbejdsløse og meget, meget mere. Kampen er kun lige begyndt!

EL STEMTE IMOD ØKONOMIAFTALEN I KL'S BESTYRELSE

Reelt får kommunerne 1,5 mia. kr. til at dække ekstra udgifter på mindst 2 mia. kr. til flere børn og ældre, sundhed og det specialiserede socialområde.

● **Kommuneaftale**
Af Per Clausen, Enhedslistens medlem af KL's bestyrelse

KL's udgangspunkt var 1 milliard kr. til demografi, 0,7 til det specialiserede område og 0,3 til sundhedsområdet. Man fik kun 1,5 milliarder. Derudover er det aftalt at spare 0,5 milliarder på eksterne konsulenter i 2021 – stigende til 1 mia. i 2025 – oven i 0,25 milliarder via såkaldte velfærdsprioriteringer.

På den måde når Finansministeriet frem til, at der er skaffet 2,25 milliarder kr. til borgernes velfærd. Realiteten er, at kommunerne ikke engang får dækket ændringerne i demografien og væksten på det specialiserede socialområde.

Realiteten er, at kommunerne ikke engang får dækket ændringerne i demografien og væksten på det specialiserede socialområde.

På anlægsområdet gives der 2,5 milliarder kr. ekstra i forhold til 2020, hvoraf én målrettes til grønne investeringer. Herudover får kommunerne mulighed for at overskride anlægsrammen med 1,5 milliarder kr. uden sanktioner. Umiddelbart ser det ud til, at kommunerne er blevet kompenseret for COVID-relaterede udgifter.

På skatteområdet bliver der ikke mulighed for at sætte skatten op uden sanktioner for andre kommuner end dem, der rammes økonomisk af udligningsreformen. Hertil kommer, at miljø og klima overhovedet ikke prioriteres i aftalen.

På den baggrund stemte Enhedslisten imod økonomiaftalen i KL's bestyrelse.

Med KL's nye økonomiaftale får kommunerne reelt 1,5 mia. kr. til at dække ekstra udgifter på mindst 2 mia. kr. til flere børn og ældre, sundhed og det specialiserede socialområde. Derfor stemte Enhedslisten imod aftalen.

Foto: Matiinu Ramadhan, unsplash.com

NEDSKÆRINGER OG INGEN GRØNNE AMBITIONER I AFTALE MED REGIONERNE

Økonomiaftalen for regionerne blev en skuffende omgang for både sundhed, trafik og miljø.

● **Regionsaftale**
Af Tormod Olsen, sekretær for kommunal- og regionspolitik

Trods den store indsats med håndteringen af COVID-19 og øgede medicinudgifter ville regeringen ikke engang give samme aftale som sidste år. Det viser sig tydeligt i beløbet 1,349 milliarder kr., som netop ikke måtte være 1,350 milliarder kr., så man kunne runde op til sidste års beløb på 1,4 milliarder kr. Regeringens latterlige og barnlige tilgang kunne måske tilgives, hvis beløbet var stort nok, men desværre vil årets resultat fører til nedskæringer. Det skal kritiseres i de hårdeste vendinger, at det personale, som stillede op til nødberedskab og stod i forreste linje for os andre, nu skal straffes.

Anlægsrammen blev hævet, men ud fra en modsatrettet forventning om, at supersygehusene bliver forsinket og ikke bruger rammen. Det er dog positivt i forhold til at få løst nogle af de mange pressende renoveringsopgaver.

Grønne løfter gik op i blå luft

På trods af regeringens grønne intentioner fik vi en økonomiaftale, der ikke løftede regionernes mange indsatser og muligheder. Der var intet løft til den kollektive trafik. En indsats mod pesticider i grundvandet blev blankt afvist. Det samme gjorde den lovede oprensning af generationsforureningerne.

Heldigvis er det lykkes Enhedslistens Mai Villadsen og andre grønne kræfter på borgen at samle flertal, så regeringen presses til at starte oprensningerne. Det er et kærkomment plaster på såret oven på en aftale, der får regeringens mange løfter og udtalelser om "første skridt i den rigtige retning" til at klinge hult.

En indsats mod pesticider i grundvandet blev blankt afvist. Det samme gjorde den lovede oprensning af generationsforureningerne.

NYT FRA SUF

KLIMA OG SÅDAN NOGET

Den 19. Maj 2020 kunne man i Information læse et fælles politisk opråb. Ungdomspartier fra (næsten) hele det politiske spektrum gik sammen om et simpelt budskab: Klimakrisen skal løses nu.

● **SUF og klimakampen**
Af SUFs koordinationsgruppe

Meget adskiller os – hvad frihed betyder, hvordan vi foreslår at løse verdens og Danmarks problemer – men det, der trods politiske uenigheder binder os sammen, er, at vi er den sidste generation, der kan se frem til at leve relativt trygge liv. For vores børn og børnebørn bliver det en anderledes dyster fortælling.

Boomers as usual

Desværre har boomerne i Folketinget tilsyneladende ikke fanget alvoren. Trods mere end halvtreds års formaninger og advarsler fra forskere og græsrødder er dagsordenen "business as usual", mens konsekvenserne af klimakrisen så småt mærkes rundt omkring i verden. Skovbrande, tørke, voldsommere storme, ørkenspredning og jordbundsforringelse driver flere og flere mennesker på flugt mod de regioner, hvor kollapset af vores økosystemer endnu ikke mærkes i dagligdagen.

Under corona-krisen har virksomhedsledere og borgerlige politikere tudet os ørerne fulde med, at vi skulle udvise samfundssind. Virksomhederne skulle reddes og ejernes støttes med milliarder. Nu har piben fået en anden lyd. Nu, hvor vi har vist solidaritet med virksomhederne, er der nemlig ikke længere grund til at udvise samfundssind. Og klimaomstillingen? Den bliver der ikke råd til.

Unge skal med i klimabeslutninger

Mens forurenere og virksomheder i skattely ruller sig i de penge, vi som skatteydere har betalt ind til at redde deres røv, bliver det ene kulsorte energitiltag efter det andet til virkelighed. Det gælder projekter som Baltic Pipe, men også det afgørende spørgsmål om 8. udbudsrunde for nordsøolien. Politikere fra eksempelvis Konservative, Venstre og Socialdemokratiet skider på vi unges fremtid, mens ungdomspartierne står sammen: Der skal ikke mere olie op af Nordsøen! Ungdommen véd, at der er råd til klimaomstillingen. Desværre bliver det tydeligere for hver eneste dag, der går, at vi ikke kan forvente megen hjælp fra vores forældres generation. Vi må se skuffet til gang på gang.

Enhedslisten må lægge pres på folkene i Socialdemokratiet og gøre det klart, at vi ikke accepterer tilbageskridt på den her dagsorden. Men det er ikke nok. Et af Enhedslistens principper er at være for selv den mindste forbedring og imod selv den mindste forringelse. Dét princip skal vi bruge i klimaspørgsmålet. Samtidig er det afgørende, at fremtidens klimabeslutninger ikke træffes af folk, der ingen andel får i resultatet. Vi unge skal derfor være med til at bestemme, når det kommer til Danmarks klimafremtid.

Mens forurenere og virksomheder i skattely ruller sig i de penge, vi som skatteydere har betalt ind til at redde deres røv, bliver det ene kulsorte energitiltag efter det andet til virkelighed.

Foto: Tobias, unsplash.com

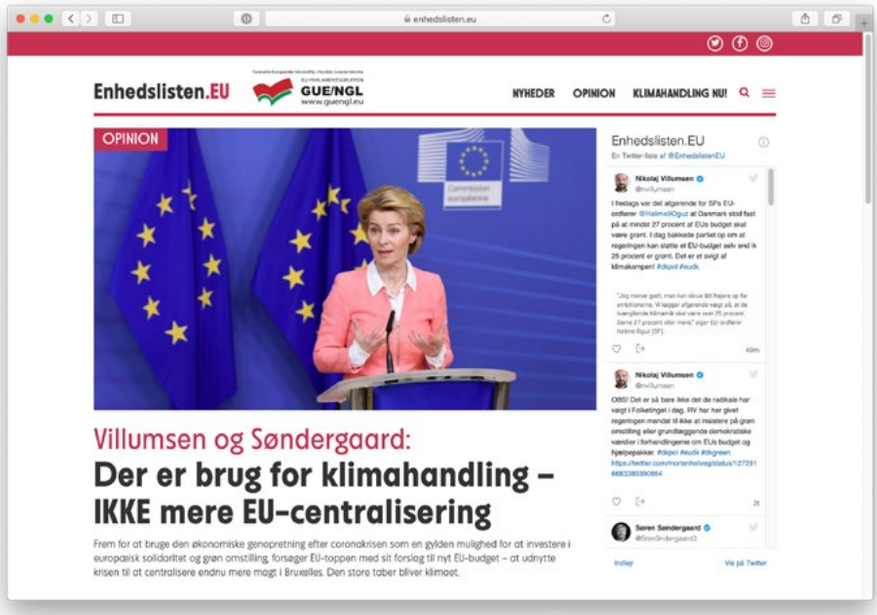

ENHEDSLISTENS EU-TEAM GÅR ONLINE

Enhedslisten.EU er en spritny hjemmeside, hvor Enhedslisten bringer det EU-stof, du ikke finder nogen andre steder.

● **Enhedslistens EU-hjemmeside**
Af Frederik Werner Kronborg,
Bruxelles-sekretariatet

Enhedslistens EU-team har lanceret en hjemmeside, der skal være samlingssted for Enhedslistens parlamentariske EU-arbejde i parlamentet såvel som i Folketinget. På siden kan du også tilmelde dig nyhedsbrevet Øropa, der bringer de vigtigste EU-opdateringer en gang om måneden.

» Med den nye hjemmeside bliver det nemmere og mere overskueligt at følge med i mit og Enhedslistens arbejde og de ting, der sker i EU – ikke mindst inden for klimakampen og arbejdsmarkedet.«

Nikolaj Villumsen,
MEP for Enhedslisten

Enhedslisten har siden sit indtog i Folketinget i 1994 arbejdet indædt og kritisk med EU-politik. Siden Enhedslisten fik valgt Nikolaj Villumsen som sit første medlem af EU-Parlamentet i maj sidste år, er det kun blevet mere aktuelt at intensivere den indsats.

– Med den nye hjemmeside bliver det nemmere og mere overskueligt at følge med i mit og Enhedslistens arbejde og de ting, der sker i EU – ikke mindst inden for klimakampen og arbejdsmarkedet, siger Nikolaj Villumsen.

Hjemmesiden skal kvalificere debatten

Ofte bliver EU-stoffet nedprioriteret af pressen. Når historierne endelig rammer den danske medieflade, er det tit meget sent i processen. Det, synes vi i Enhedslisten, er rigtig ærgerligt for den politiske debat. Derfor ser vi Enhedslisten.EU som et vigtigt supplement til den almindelige dækning af EU-området.

Det er vores ambition at bringe både opinionsstof, nyheder, baggrundshistorier og kampagner med udgangspunkt i Enhedslistens politik. Det skal både skærpe EU-debatten og sikre den helt nødvendige oplysning om, hvad der foregår i Bruxelles og Strasbourg.

Besøg hjemmesiden på
www.enhedslisten.eu

NYT FRA HOVEDBESTYRELSEN

Elektroniske møder i maj og juni

Hovedbestyrelsen (HB) har i løbet af maj og juni afholdt 3 elektroniske møder.

Lørdag d. 9. maj fokuserede HB primært på forberedelse af årsmødet 2020. HB godkendte derudover ny overenskomst for de ansatte.

Lørdag d. 30. maj tog HB fat på forberedelsen af kommunal- og regionsvalget i 2021. Her deltog flere fra kommunal- og regionsgruppen. Herudover behandlede HB et forslag til partikampagne, som efter planen skal løbe af stablen op til årsmødet i okt. 2020.

På HB-mødet d. 13.-14. juni var fokus på ungdomsarbejdet i partiet. Både SUF og medlemmer fra det nystiftede RGU var indbudt til mødet, og HB godkendte den politiske hovedudtalelse til årsmødet samt en ny arbejdsplan. Begge dele udsendes i Rød+Grøns juni-nr.

Journalistiske referater fra alle tre HB-møder kan findes på rg.enhedslisten.dk under Nyt fra Hovedbestyrelsen. Beslutningsreferat fra alle HB-møder kan findes på mit.enhedslisten.dk under Dokumenter.

Medlemmers mulighed for at overvære HB-møder

Ifølge Hovedbestyrelsens forretningsorden kan medlemmer overvære HB-møder. På www.org.enhedslisten.dk finder man kalenderen med HB's planlagte møder. Der er også mulighed for at overvære HB's virtuelle møder. Man retter i så fald henvendelse til Landskontoret via linket til det pågældende møde.

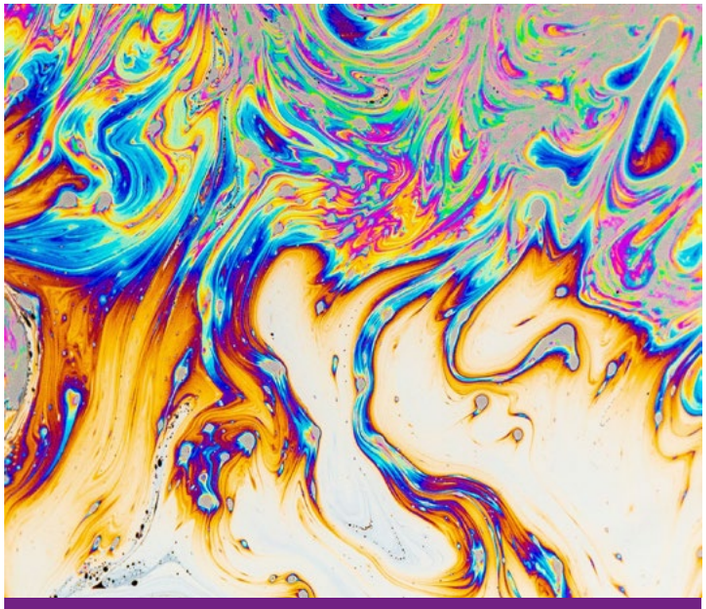

Støt borgerforslaget om stop for oliejagt i Nordsøen

Dansk Magisterforening har sammen med en række andre fagforeninger og miljøorganisationer fremsat et borgerforslag om at stoppe for nye tilladelser til oliejagt i undergrunden. Vi skal bruge mindst 50.000 underskrifter for at få borgerforslaget behandlet politisk.

Direkte link til borgerforslaget: **https://bit.ly/36WIuWL**

Nye folk i organisationen

Landskontorets næste sekretariatsleder hedder Anne Rasmussen. Anne kommer til landskontoret med mange års ledelseserfaring fra undervisningsområdet og et overordentligt godt kendskab til Enhedslisten, bl.a. fra sin tid som kontaktperson for Konflikthåndterings-teamet. Hun overtager stillingen som sekretariatsleder fra Mette Grimstrup den 1. august.

I Region Midtjylland er Esben Bøgh Sørensen blevet ansat som regionssekretær. Esben er 32 år og har flere års aktivt medlemskab af Enhedslisten bag sig. Han har stor erfaring med organisering af politisk aktivitet i foreninger og bevægelser på venstrefløjen. Han er den dygtig kommunikator og vil derfor kunne bidrage væsentligt til at højne vores kommunikation i regionsarbejdet, men vil også kunne bistå afdelingerne med deres kommunikation.

Velkommen til, Anne og Esben!

Medlemstal

Enhedslisten havde den 17. juni 9.559 medlemmer.

Forholdet mellem demokratisk planlægning og marked set i et socialistisk perspektiv

31. august kl. 19.00–21.30
Studiestræde 24 (stuen over gården), København

- Plan, marked og socialisme: Hvordan er begreberne blevet anvendt og praktiseret?
- Statements om forholdet mellem demokratisk planlægning og marked.
- Skridt til mindre planløshed.

Oplæg ved Pelle Dragsted, debattør og tidligere Folketingsmedlem. Korte replikker ved Søren Kolstrup og Anders Hadberg, medlemmer af PØU.

Arrangør: Politisk Økonomisk Udvalg
Mere info? Kontakt: per@bregengaard.dk

Enhedslisten på nettet

Besøg Rød+Grøn på nettet!
Rød+Grøn har fået en ny hjemmeside: rg.enhedslisten.dk. Her kan du læse meget mere om livet i og uden for Enhedslisten. Husk også at følge os på facebook.com/rodgron.

Medlemsdebatten lever videre online
Husk, at du stadig kan deltage i Rød+Grøns medlemsdebat, der nu finder sted på rg.enhedslisten.dk. Du kan fortsat sende indlæg til debat@enhedslisten.dk.

Foretrækker du at læse Rød+Grøn på nettet?
Så kan du afmelde det fysiske magasin ved at skrive til landskontoret@enhedslisten.dk.

INFO OM ENHEDSLISTENS ÅRSMØDE 2020

Årsmødet skulle have været afholdt i maj men blev på grund af myndighedernes anbefalinger om at undgå store forsamlinger udskudt til oktober. Årsmødet finder således sted lørdag den 3. oktober og søndag den 4. oktober 2020 i Hafnia-hallen i Valby.

I august vil der blive afholdt et eller flere digitale seminarer som forberedelse til årsmødet. Nærmere info om disse vil blive sendt ud i begyndelsen af august.

Årsmødet i 2020 bliver på mange måder et anderledes årsmøde. Hovedbestyrelsen har besluttet, at vi fortsat planlægger at afholde et fysisk årsmøde, men de vil på et møde i midten af august vurdere situationen ud fra myndighedernes krav og anbefalinger og tage beslutning om, hvorvidt årsmødet i stedet skal afholdes digitalt. Ud over retningslinjer fra myndighederne vil der også blive taget hensyn til deltagere, der er i risikogrupper.

I år kommer årsmødet til at handle om Enhedslisten, Danmark og Verden efter Corona. Det betyder, at hovedbestyrelsen har besluttet at udskyde debatten om Enhedslistens organisatoriske udvikling til årsmødet i 2021. Årsmødet i 2020 skal stadig behandle de forslag til vedtægtsændringer, der blev udskudt på Årsmødet 2019.

DEADLINES

Alle medlemmer kan indsende forslag til årsmødet og stille op til hovedbestyrelsen, Rød Fond, vedtægtsnævnet og interne revisorer. Vedtægtsændringsforslag og opstillinger, der allerede er indsendt, skal ikke sendes igen.

Deadline for alle forslag (inkl. ændringsforslag til vedtægter etc.) er fredag den 19. juni kl. 12.00.

Deadline for opstilling til opstilling til hovedbestyrelsen, Rød fond, vedtægtsnævnet og interne revisorer er torsdag den 20. august kl. 12.00.

Deadline for ændringsforslag til hovedforslag, ændringsforslag til indkomne forslag og ændringsforslag til vedtægtsændringsforslag er torsdag den 20. august kl. 12.00.

På årsmødehjemmesiden kan du se, hvordan du stiller op, indsender forslag og alle de andre deadlines i forbindelse med årsmødet. Årsmødehjemmesiden finder du på **org.enhedslisten.dk/aarsmoeder/aarsmoedet-2020**.

ÅRSMØDEPAPIRER

Af både økonomiske og miljømæssige hensyn udsender vi ikke længere årsmødehæfter til alle medlemmer, men blot til årsmødedeltagerne. Når alle forslagene er samlet, bliver de lagt på årsmødehjemmesiden, og alle medlemmer modtager en mail med link til siden. Denne mail vil blive udsendt omkring 1. juli.

Hovedbestyrelsen vil i august tage stilling til hvilke forslag, der af tidsmæssige hensyn kan behandles på årsmødet, som igen i år kun løber over to dage.

BLIV DELEGERET TIL ÅRSMØDET

Ønsker du at deltage i årsmødet, skal du møde op til din afdelings delegeretvalgmøde. Delegeretvalgmøderne foregår mellem den 1. august og den 21. august. Spørg din afdelings kontaktperson, hvis du ikke ved, hvornår din afdeling holder delegeretvalgmøde. Find din kontaktperson her: **org.enhedslisten.dk/parti/lokalafdelinger**.

Med ønske et godt årsmøde – og en god sommer i mellemtiden!

Ø ENHEDSLISTEN

Rød+Grøn
Studiestræde 24, 1. 1455 København K

PP

Magasinpost SMP
Id nr: 42332

KULTURSTAFETTEN

Foto: DR presse-foto (Morten Krüger)

"GRÆNSELAND" ER LEVENDE HISTORIEFORTÆLLING

DR's drama-dokumentar tager udgangspunkt i grænsestriden mellem Tyskland og Danmark, men handler om så meget mere.

Af Christian Juhl, formand for Folketingets Sydslesvigudvalg

Jeg har i den grad nydt DR's drama-dokumentar "Grænseland". Hovedhistorien er fortællingen om, hvor grænsen skulle gå mellem Tyskland og Danmark. Men det er også historien om skiftet fra enevælde til demokrati, om borgerskabets modstand mod de nye tider, om stemmeret til kvinder, tyende og besiddelsesløse.

Vi kommer med i skyttegravene under 1. verdenskrig og følger H.P. Hanssens opgør med de nationalkonservative Dannevirke-folk. Vi følger kvinderne, der overtog arbejdet, da mændene var i krig og siden kom nedbrudte hjem.

Mindretallenes historie

Vi bliver efterladt netop dér, hvor Christian X (eller Kedde Kryds, som han kaldes i Sønderjylland) rider over den nye grænse ved Kongeåen på sin hvide hest. Vi efterlades sammen med det tyske mindretal i Nordslesvig (Sønderjylland) og det danske mindretal i Sydslesvig. Mange stridigheder og overgreb i hverdagen blev virkelighed for mindretals-menneskene de næste 35 år.

I 1955 vedtog Tyskland og Danmark de såkaldte København-Bonn erklæringer, som gav mindretallene rettigheder. Ret til at drive skoler, til at dyrke eget sprog og kultur, udgive aviser og danne egne partier. Og ikke mindst retten til at erklære sig som dansker, hvis man følte sig som dansker. Jeg har selv den store fornøjelse at være formand for Folketingets Sydslesvigudvalg, der med økonomisk støtte til mindretallet er med til at realisere netop disse rettigheder.

Eminent og folkelig formidling

Hvad tv-serien "Grænseland" angår, så viser de fire afsnit DR's styrke som levende historiefortæller. Serien formidler både familiers og enkeltpersoners rørende historier og giver samtidig et overbevisende billede af helheden. Det sker i et skønt sammensurium af dygtigt skuespil, historikeres velplacerede kommentarer og ikke mindst gennem Lars Mikkelsen, der med sit skæve smil og eminente og folkelige formidlingsevne tager os ved hånden gennem perioden.

Serien kan streames på DR.dk. Hvis du vil grave dybere i historien, så grib René Karpantschofs nye bog "De stridbare danskere". Glæd dig til begge dele!

PurePrint® 100% bionedbrydelige tryksager
CERTIFIED cradle to cradle SILVER
PurePrint® by KLS
Produceret 100 % bionedbrydeligt af KLS PurePrint A/S
FSC www.fsc.org MIX Papir fra ansvarlige kilder FSC® C022933
KYOTO PROTOKOL 2 No. 001 KLIMA-NEUTRAL TRYKSAG
STØTTET AF EUROPA nævnet
EU-artikler er støttet af Europa-Nævnet.